

Profil ogólnoakademicki

**RAPORT ZESPOŁU OCENIAJĄCEGO
POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ**

Nazwa kierunku studiów: prawo

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie

Data przeprowadzenia wizytacji: 16-17 kwietnia 2019 r.

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	5
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się ..	5
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	9
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	16
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	21
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	24
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku ..	27
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	30
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	34
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	37
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	38
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę	43
5. Załączniki:	44
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	44
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	44
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	44
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	56
Załącznik nr 5. Informacja o hospitolowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena	56

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Bożena Muchacka, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Tadeusz Biernat, ekspert PKA
2. dr Zbigniew Markwart, ekspert PKA
3. prof. dr hab. Kamil Kardis, ekspert ds. międzynarodowych
4. Łukasz Denys – ekspert ds. pracodawców
5. Paweł Adamiec – ekspert ds. studenckich
6. mgr Artur Gawryszewski – sekretarz Zespołu Oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku prawo prowadzonym w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II w Lublinie na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim, odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Jest to druga ocena na tym kierunku studiów. Poprzednia ocena zakończyła się wydaniem uchwały pozytywnej. Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport zespołu oceniającego został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a także absolwentami oraz studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

(jeśli studia na kierunku są prowadzone na różnych poziomach, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu studiów)

Nazwa kierunku studiów	Prawo	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Jednolite studia magisterskie	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}	Dziedzina nauk prawnych/prawo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	10 semestrów – 300 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	5 punktów ECTS – 150 godzin.	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	-	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	1177	146
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2970	1782
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	275 ECTS	275 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	219 ECTS	282 ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	90 ECTS	90 ECTS

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

²Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Dokonana przez ZO ocena koncepcji kształcenia na kierunku *Prawo* prowadzonym na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, jej powiązania z misją i strategią Uczelni, a także polityką zapewnienia jakości kształcenia i zorientowania na potrzeby otoczenia oparta została o dostarczone dokumenty, informacje przekazane przez władze ocenianej jednostki w czasie wizytacji, oraz uzyskane na spotkaniu z pracownikami, po ich weryfikacji z danymi przedstawionymi w *Raporcie samooceny*. Odnośnymi wewnętrznymi podstawami normatywnymi określającymi jej związek z misją i strategią Uczelni są zasady określone w preambule *Statutu KUL* z 24.10.2011 r. i rozwinięte w Uchwale Senatu *Strategia Rozwoju KUL na lata 2014-2020* z 29.05.2014 r. oraz *Strategii Rozwoju WPPKiA*. Zdaniem ZO koncepcja kształcenia jest spójna i powiązana z treścią powyższych dokumentów, jest dostosowana do specyfiki Wydziału i wpisuje się w misję i strategię KUL.

Strategiczne cele działania zawierają się w czterech obszarach: nauki, dydaktyki, organizacji i zarządzania, współpracy z zagranicą oraz promocji. WPPKiA w pełni włącza się swoją działalnością w realizację nadrzędnej misji Uniwersytetu, którą jest „*prowadzenie badań naukowych w duchu harmonii między nauką i wiarą, kształcenie i wychowywanie inteligencji katolickiej oraz współtworzenie chrześcijańskiej kultury, jak też troska o to, by treścią Ewangelii przepełnione zostały kategorie myślenia, kryteria ocen i normy działania*”. Podkreślane jest pogłębianie i upowszechnianie chrześcijańskiej wizji człowieka i świata, troska o zachowanie i rozwój najcenniejszych tradycji Ojczyzny i formowanie w tym duchu młodego pokolenia (dewiza *Deo et Patriae*), w myśl idei *veritatis in caritate*, we wspólnym poszukiwaniu prawdy poprzez budowanie wspólnoty osób oraz w poszanowaniu życzliwości wykluczającej jakiegokolwiek formy dyskryminacji a także akcentowana specyfika Uczelni wynikająca z jej usytuowania w Lublinie, mieście Unii Lubelskiej. Szczegółową misją jest prowadzenie badań naukowych oraz praca dydaktyczna. Tak określona misja i strategii rozwoju odpowiada przyjęta przez ocenianą jednostkę koncepcja kształcenia, której głównym celem jest wszechstronne kształcenie studentów na najwyższym poziomie merytorycznym, przygotowanego do podjęcia pracy i rozwijania kariery zawodowej w zawodzie prawnika, poprzez przekazanie wiedzy nie tylko *stricto* specjalistycznej, lecz także odpowiednich umiejętności i kompetencji społecznych z uwzględnieniem praktycznych potrzeby gospodarki i innych sfer życia publicznego, w tym umożliwienie podjęcia aplikacji, jak również kariery zawodowej w zakresie administrowania podmiotami gospodarczymi i innymi jednostkami organizacyjnymi w administracji państwowej.

Koncepcja i cele kształcenia w pełni mieszczą się w dyscyplinie wiodącej, do której kierunek *Prawo* został przyporządkowany (*nauki prawne*), jak również - według informacji i wyjaśnień

władz Wydziału - z uwagi na specyficzną misję Uczelni także do uzupełniających (nauki teologiczne, filozofia, nauki społeczne, oraz prawo kanoniczne). Koncepcja kształcenia ma pełne wsparcie w profilu naukowym kadry akademickiej i jest ściśle powiązane z prowadzoną w ocenianej jednostce działalnością naukową. Widoczny jest związek treści przedmiotów objętych programem studiów i zakładanych efektów kształcenia z badaniami prowadzonymi przez pracowników w niemal każdej dziedzinie wchodzącej w zakres dyscypliny *nauki prawne*. Potwierdza to wykaz publikacji, jak również uczestnictwo w konferencjach naukowych o zasięgu krajowym i zagranicznym oraz skorelowanie z badaniami interdyscyplinarnymi i międzynarodowymi wynikającymi z realizacji grantów zewnętrznych i wewnętrznych. Zdaniem ZO kształcenie na ocenianym kierunku jest zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy. Ma na celu przygotowanie studentów do wykonywania różnych zawodów prawniczych, pracy w administracji publicznej i administrowania podmiotami gospodarczymi (m.in. poprzez działalność w klinice prawa, oferującą klientom bezpłatną pomoc prawną). Służy temu odpowiedni dobór przedmiotów umożliwiających praktyczne zastosowanie uzyskanej wiedzy w otoczeniu społeczno-gospodarczych przewidzianych w planie studiów, który jest wynikiem badań oczekiwań i potrzeb otoczenia oraz kontaktów władz Wydziału z podmiotami zewnętrznymi. Ich opinie i postulaty umożliwiają uzyskanie informacji o zmieniających się potrzebach rynku pracy, co wpływa na systematyczne dostosowywanie do nich koncepcji kształcenia.

W kształtowaniu koncepcji kształcenia realnie uczestniczą interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni, co potwierdzono podczas wizytacji. Zasady współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym zawarte są w Uchwale Rady Wydziału z 19.02.2013 r. w *sprawie udziału interesariuszy w procesie podnoszenia i zapewniania jakości kształcenia*. Istnieje również Rada Ekspertów w składzie powołanym Uchwałą RW 15.01.2019 r., do której wchodziły osoby wykonywające zawody prawnicze i reprezentanci instytucji ściśle powiązanych z kierunkiem studiów jak również przedsiębiorstw. Konsultowane są z nimi i opiniowane przez nich programy studiów, koncepcja i efekty kształcenia na spotkaniach roboczych i korespondencyjnie. Np. przed przygotowaniem programów na r.a. 2019/20 do członków Rady Ekspertów rozesłano do konsultacji programy studiów z poprzedniego roku, uzyskując od nich opinie w formie pisemnej lub na spotkaniach z Władzami i pracownikami Wydziału (np. 11.03.2019 r.), czego efektem - podobnie jak wcześniejszych konsultacji - był szereg zmian w planach studiów, powodujących nie tylko doskonalenie koncepcji kształcenia, ale także lepsze rozeznanie na zmieniającym się rynku pracy. (Więcej o tym w p. 6. Raportu).

Interesariuszami wewnętrznymi są pracownicy Wydziału i studenci. Propozycje pracowników dotyczące kształtowania koncepcji kształcenia zgłaszane na forum Komisji Programowej, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, corocznych zebraniach kadry naukowo-dydaktycznej oraz przedstawiane na podstawie *Uchwały* Senatu z 31.01.2013 r. w corocznych pisemnych propozycjach zmian w programie kształcenia są analizowane na forum Rady Instytutu Prawa i zebraniach Kolegium Dziekańskiego. Na ich podstawie w uzasadnionych przypadkach dokonywane są wnioskowane zmiany i korekty programu studiów, metod dydaktycznych, zmian form kształcenia (np. zamiana formy części zajęć z ćwiczeń na warsztaty) oraz – przede wszystkim - większego nasycenia zajęć aspektami praktycznymi,

zmierzające do zapewnienia adekwatności koncepcji i efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz znaczniejszej zdawalności egzaminów na aplikacje prawnicze. Podczas spotkania ZO z pracownikami Wydziału potwierdzili oni, że Władze Wydziału elastycznie reagują na ich propozycje. Przedstawiciele studentów wchodzący w skład gremiów odpowiedzialnych za określenie koncepcji kształcenia, a także Samorząd Studentów przedstawiają odnośne ustne i pisemne propozycje, jak również opiniują powyższe także podczas przeprowadzanej ankietyzacji. Podobnie jak w przypadku dydaktyków, ich opinie mają wpływ na program studiów i metody kształcenia umożliwiające stworzenie koncepcji pozwalającej na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, co zapewnia właściwe jakość przygotowanie do wykonywania zawodu.

Reasumując, zdaniem ZO udział obu grup interesariuszy i ich wpływ na kształt koncepcji kształcenia mającej przygotować absolwentów Wydziału do wykonywania zawodu na potrzeby rynku pracy jest znaczący. Władze ocenianej jednostki elastycznie reagują na zgłaszane postulaty, co potwierdza dostarczona w czasie wizytacji dokumentacja oraz informacje uzyskane na spotkaniach z nimi

Efekty kształcenia dla kierunku *Prawo* przyjęte zostały Uchwałą 789/II/11 Senatu KUL z 22.02.2018 r. i są zgodne z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26.09.2016 r. Kierunek *Prawo* został przyporządkowany do dyscypliny *nauki prawne*. Efekty odnoszą się w zdecydowanej większości do niej, jako dyscypliny wiodącej, a pozostałe (z uwagi na misję Uczelni) przypisano do nauk teologicznych (1%), filozofii (3,5%), nauk społecznych (1%) oraz prawa kanonicznego (0,5%). Poza tym określono je także dla zajęć z języka obcego nowożytnego (4%) i wychowania fizycznego (2%). Należy dodać, że zostały też na podstawie Zarządzenia Prorektora ds. Nauki i Kształcenia z 28.01.2019 r. opracowane efekty uczenia się dla kolejnego cyklu kształcenia, które są w pełni dostosowane do nowych przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r.

Kierunkowe efekty kształcenia są zgodne z efektami przewidzianymi dla powyższych dyscyplin, spójne z charakterystykami przewidzianymi dla danego poziomu PRK, jak również skorelowane z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim. W dokumentacji procesu kształcenia efekty kierunkowe w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych zostały opisane w formie tabelarycznej. Dla kierunku *Prawo* przewidziano 16 efektów w zakresie wiedzy, 12 dotyczących umiejętności i 8 odnośnie do kompetencji społecznych. Ukończenie studiów zakłada potencjalne osiągnięcie efektów kształcenia obejmujących m.in. podstawową wiedzę o miejscu i charakterze nauk prawnych oraz relacji do innych nauk (K_W01), o źródłach prawa, genezie instytucji prawnych, ich ewolucji w kontekście historycznym (KW_02), na temat pojęć i instytucji prawnych i unormowań podstawowych gałęzi prawa (np. K_W06, 07, 11, 12, 16). Istotne dla tego kierunku są również efekty w postaci wiedzy o organizacji, funkcjonowaniu różnych instytucji oraz relacjach między nimi na poziomie Polski i w skali międzynarodowej (np. K_W08, 09), na temat normatywnych i praktycznych aspektów prowadzenia działalności gospodarczej (np. K_W13) a także wiedzy o zasadach i normach etycznych dotyczących wykonywania zawodów prawniczych (KW_15). Efekty kształcenia w zakresie umiejętności dotyczą m.in. posługiwania się podstawową wiedzą teoretyczną z zakresu różnych dziedzin prawa w analizowaniu i

interpretowaniu procesów i zjawisk prawnych, społecznych i gospodarczych (K_U01, 02, 06). Ponadto, obejmują umiejętność analizy i interpretacji tekstów prawnych (K_U01) w celu rozwiązywania pojawiających się problemów. W konsekwencji absolwent powinien być przygotowany do samodzielnego sporządzania tekstów prawnych (K_U05), a także opracowań pisemnych i wystąpień ustnych – także w języku obcym - dotyczących zagadnień z zakresu nauk prawnych używając specjalistycznego języka prawniczego (K_U04, 07, 08, 11). Posiadać ma też znajomość języka obcego na poziomie B2+ (K-U04). W zakresie kompetencji społecznych studia na ocenianym kierunku przewidują przygotowanie absolwenta m.in. do aktywnego uczestnictwa w pracy w grupach, uczestniczenia w projektowaniu, identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów prawnych (K_K02, 05). Zakładane efekty kształcenia promują również postawę przedsiębiorczego myślenia i działania, w powiązaniu z rozumieniem potrzeby ciągłego dokształcania się (K_K01,08). Część z nich wskazuje, że absolwent ma również potencjalną umiejętność podejmowania naukowych prac badawczych przy wykorzystaniu właściwych metod i narzędzi (szczególnie - K_U05). Wskazano również na kształtowanie świadomości swojej wiedzy i umiejętności oraz jej uzupełniania przez całe życie (K_U01, 06).

Treść efektów kształcenia uwzględnia specyfikę kierunku *Prawo*. Są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w wykazanych dyscyplinach (potwierdza to m.in. umieszczenie w kartach przedmiotów wykazów najnowszej literatury fachowej oraz treści programowych – więcej o tym w p. 2. Raportu), co umożliwia i stymuluje aktualizację wiedzy prawniczej uwzględniającej zmieniający się system prawa polskiego i międzynarodowego. Są też skorelowane z zakresem działalności naukowej kadry dydaktycznej.

Efekty kształcenia zostały sformułowane wystarczająco szczegółowo i w sposób zrozumiały, co pozwala na stworzenie właściwego systemu ich realizacji i weryfikacji i – w ocenie ZO – są możliwe do osiągnięcia przez studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1³(*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

W ocenie ZO koncepcja kształcenia realizowana na kierunku *Prawo* jest właściwa, spójnie powiązana z misją i strategią rozwoju Uczelni oraz odpowiada celom strategicznym Jednostki. Jest zgodna z przypisanymi do kierunku dyscyplinami i związana z prowadzoną przez pracowników działalnością naukową, a także zorientowana na potrzeby otoczenia, w tym rynku pracy. Koncepcja, cele i efekty kształcenia, są oryginalne w odniesieniu do innych uczelni (uwzględniając jej katolicki charakter), kształcących na analogicznych kierunkach. Udział interesariuszy w ich opracowaniu nie budzi zastrzeżeń, a różnorodna współpraca z otoczeniem społecznym i gospodarczym stanowi ważny element w kształtowaniu koncepcji i procesu kształcenia oraz jego jakości.

³W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

Efekty kształcenia są spójne z koncepcją kształcenia, wskazanym obszarem, dziedziną i dyscyplinami naukowymi, z właściwym poziomem PRK i profilem ogólnoakademickim. Istnieje wyraźna spójność merytoryczna i zakresowa pomiędzy poszczególnymi ich kategoriami (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych). Przewidziano w nich możliwość nabywania kompetencji badawczych przez absolwentów i odpowiedni poziom komunikowania się w języku obcym. Uwzględniają aktualny stan wiedzy w określonych dla kierunku dziedzinach i dyscyplinach naukowych oraz są skorelowane z profilem działalności naukowej kadry. Forma prezentacji w tabeli jest jasna i zrozumiała, pozwalająca na stworzenie odpowiedniego systemu weryfikacji ich osiągnięcia. Powyższe ustalenia pozwalają na stwierdzenie, że realna możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów jest w pełni osiągalna.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

.....

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na ocenianym kierunku są w pełni zgodne z efektami kształcenia/uczenia się oraz aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w wiodącej dyscyplinie *Prawo*, jak również z przytoczonymi wcześniej dyscyplinami uzupełniającymi zgodnymi z misją uczelni katolickiej (nauki teologiczne, filozofia, prawo kanoniczne). Program kształcenia w zestawieniu z efektami kształcenia stanowi spójną całość. Z dostarczonej dokumentacji wynika, że przewidziano w nim kompleksowo, w odpowiednio dobranych modułach, wszystkie treści właściwe dla kierunku *prawo*, które są bieżąco aktualizowane. Pozwala to na osiągnięciu przez studentów wysokiego poziomu przygotowania merytorycznego w wyniku uzyskania przez nich zakładanych efektów kształcenia.

W wizytowanej jednostce na kierunku *Prawo* prowadzone są dziesięciosemestralne jednolite studia magisterskie stacjonarne i niestacjonarne. Łączny czas realizacji cyklu kształcenia na stacjonarnych wynosi 2970 godzin a na niestacjonarnych 1782 i ponadto praktyki zawodowe. Związane z prowadzonymi badaniami naukowymi, służącymi także zdobywaniu przez studentów umiejętności prowadzenia badań naukowych stanowią 2625 godzin (219 ECTS) na studiach stacjonarnych i 1647 godz. (282 ECTS) na niestacjonarnych, co jest zgodne z wymogami przewidzianymi prawem. Do tej grupy zajęć należą przede wszystkim seminaria, a poza tym treści wykładów, ćwiczeń i konwersatoriów są dostosowane do profilu naukowego

pracowników W *Raporcie samooceny* podano, że liczba punktów uzyskiwanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczycieli stanowi 275 w obu trybach kształcenia. Oznaczałoby to, że w całym cyklu kształcenia na pracę własną studenta przypada łącznie tylko 25 pkt. ECTS, a więc średnio tylko po 60-75 godzin w semestrze. Natomiast z wyliczenia liczby punktów które przewidziano dla poszczególnych modułów, w porównaniu z liczbą przeznaczonych na nie godzin zajęć dydaktycznych wynika, że udział pracy własnej jest znacznie wyższy. Np. na moduł ogólnouniwersytecki na studiach stacjonarnych przeznaczono 105 godz. zajęć dydaktycznych, którym przypisano 7 pkt. ECTS, a więc uznając że 1 punkt to 25-30 godzin wynika, że całkowity nakład pracy studenta wynosi od 175 do 210 godzin. Tak więc proporcje czasu pracy przeznaczonego na zajęcia z bezpośrednim udziałem wykładowcy w porównaniu z pracą własną zostały źle wyliczone (co wymaga korekty), choć czas przewidziany na realizację programu i nakładu pracy studenta mierzonego liczbą punktów ECTS (300) jest adekwatny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Obciążenie liczbą godzin w poszczególnych latach jest właściwe (największe na III roku, najmniejsze na V). W każdym roku studiów student ma uzyskać 60 punktów ECTS, po 30 w semestrze, co zapewnia równomierny podział nakładu pracy.

Program kształcenia na kierunku *Prawo* został określony w *Modułowym programie kształcenia*, zatwierdzonym Uchwałą Rady WPPKiA KUL z 15.05.2018 r. w sprawie zatwierdzenia programów studiów na rok akademicki 2018/2019 dla kierunków studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. W cyklu kształcenia wykładane przedmioty podzielono na moduły, stosownie do treści merytorycznych i zakładanych efektów kształcenia/uczenia się jakie student powinien osiągnąć, a także do spójnego doboru formy zajęć. Każdemu przypisano adekwatne efekty uczenia się oraz liczbę godzin dydaktycznych wraz z punktami ECTS. Są to:

1. **Moduł ogólnouniwersytecki** - (st. stacjonarne 105 godz. st. niestacjonarne 63 godz. – 7 punktów ECTS), a w nim: *Biblia – istota i rola w kulturze, Historia filozofii, Katolicka Nauka Społeczna i myśl społeczna Jana Pawła II*.
2. **Moduł ogólnokierunkowy** (st. stacjonarne 75 godz., st. niestacjonarne 45 godz. – 7 punktów ECTS). Zawiera materię wprowadzającą studentów w obszar regulacji prawa kanonicznego - *Etyka prawnicza, Logika prawnicza, Zarys prawa kanonicznego*.
3. **Moduł wychowanie fizyczne** (tylko st. stacjonarne 60 godz. – 0 punktów ECTS)
4. **Moduł lektoraty** (st. stacjonarne 120 godz., st. niestacjonarne 72 godz. – 6 punktów ECTS) z zakresu prawniczego języka obcego.
5. **Przedmioty kierunkowe z zakresu nauk ogólnych o prawie** (st. stacjonarne 375 godz. st. niestacjonarne 237 godz. – 55 punktów ECTS), w nim: *prawoznawstwo, prawa rzymskie, historia prawa, historia ustrojów państw, teoria i filozofia prawa, łacina prawnicza, negocjacje i mediacje w prawie polskim*
6. **Przedmioty kierunkowe z zakresu prawa publicznego** (st. stacjonarne 720 godz., st. niestacjonarne 432 godz. – 58 punktów ECTS): *Prawo konstytucyjne, Prawo administracyjne z elementami zarządzania, Prawo finansów publicznych, Prawo instytucjonalne Unii Europejskiej, Prawo międzynarodowe publiczne, Prawo podatkowe, Prawo wyznaniowe,*

Postępowanie administracyjne i sądowo-administracyjne, Prawo publiczne gospodarcze, Prawa człowieka i ich ochrona.

7. Przedmioty kierunkowe z zakresu prawa prywatnego (st. stacjonarne 630 godz., st. niestacjonarne 396 godz. – 56 punktów ECTS): *Prawo cywilne - część ogólna, Prawo cywilne – zobowiązania, Prawo rzeczowe, Prawo spadkowe, Postępowanie cywilne, Prawo handlowe, Prawo pracy, Ochrona własności intelektualnej, Ochrona konkurencji, Prawo rodzinne i opiekuńcze.*

8. Przedmioty kierunkowe z zakresu prawa karnego (st. stacjonarne 240 godz., st. niestacjonarne 150 godz. – 19 punktów ECTS): *Prawo karne, Prawo karne wykonawcze, Postępowanie karne.*

9. Przedmioty kluczowe (st. stacjonarne 240 godz. st. niestacjonarne 144 godz. – 36 punktów ECTS). – obieralne wykłady + ćwiczenia lub wykłady specjalizacyjne uzupełniające moduły przedmiotów kierunkowych.

9. Przedmioty fakultatywne – wykład monograficzny (150 godz., st. niestacjonarne 90 godz. – 15 punktów ECTS).

10. Technologie informatyczne (st. stacjonarne 30 godz., st. niestacjonarne 18 godz. – 4 punkty ECTS).

11. Praktyki (st. stacjonarne 4 tygodnie - 20 dni roboczych (160 godz.) oraz 105 godzin dydaktycznych, st. niestacjonarne 3 tygodnie - 15 dni roboczych oraz 63 godz. dydaktyczne – 11 punktów ECTS).

12. Seminarium (st. stacjonarne 120 godz., st. niestacjonarne 72 godz. – 28 punktów ECTS).

Treści programowe (w tym z języka obcego i praktyk zawodowych), ich różnorodność i aktualność są spójne z zakładanymi kierunkowymi, jak również sformułowanymi dla poszczególnych modułów zajęć efektami kształcenia. Sekwencja przedmiotów nie budzi zastrzeżeń: np. *Postępowanie administracyjne i sądowo-administracyjne* przewidziano po *Prawie administracyjnym z elementami zarządzania*, *Postępowanie karne* po *Prawie karnym*, *Prawo rodzinne i opiekuńcze* po *Prawie cywilnym* itp. Wymiar godzinowy przewidziany dla poszczególnych przedmiotów, jak również nakład pracy mierzony liczbą przypisanych im punktów ECTS są z reguły właściwe. Przedmioty wymagające znacznego udziału pracy własnej na studiach stacjonarnych: *Prawo cywilne – zobowiązania* 90 godz. oszacowano na pkt.10 ECTS, a *Postępowanie karne* 45 godz. na 6 ECTS, a mniejszego, np. *Prawo spadkowe* - 45 godz. na 2 ECTS. Jednak co do oszacowania niektórych przedmiotów można mieć zastrzeżenia. Np. wymagające znacznego nakładu pracy *Prawo publiczne gospodarcze* oszacowano na 2 punkty przy 60 godzinach zajęć, a więc praktycznie bez potrzeby nakładu pracy własnej studenta, natomiast *Prawa człowieka i ich ochrona* przy 45 godzinach wyceniono na 4 pkt. ECTS.

Oferta przedmiotów obieralnych przekracza 30% ogólnej liczby punktów ECTS (96 pkt.), co jest zgodne z wymaganiami przewidzianymi prawem i zapewnia możliwość indywidualnego kształtowania treści programowych przez studentów. Mają oni do wyboru 11 przedmiotów w toku całych studiów, w rozłożeniu na poszczególne semestry. Ich oferta jest właściwa i służy rozwinięciu treści zawartych w przedmiotach kierunkowych. Oprócz nich obieralne są seminarium magisterskie i język obcy. Proporcja zajęć w innych niż wykład formach do

wykładów zdaniem ZO jest właściwa, choć na studiach niestacjonarnych dominują wykłady. Na podstawie Uchwały Senatu z 27.09.2018 r. normującej zasady nauczania języków obcych, zajęcia językowe stanowią integralną część programu studiów. Są realizowane w formie zajęć obligatoryjnych i odbywają się zgodnie z wytycznymi zawartymi w PRK (poziomy 6-8). Na studiach stacjonarnych mają wymiar 120 godzin a na niestacjonarnych 72, realizowanych na I i II roku (po 30 godzin w semestrze) – po 6 punktów ECTS. Oferta obejmuje lektoraty z języka angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego lub włoskiego. Decyzja o wyborze poziomu kursu zapada na podstawie wyniku testu poziomującego wypełnianego w procesie zapisów na konkretny lektorat. Każdy semestr kończy się zaliczeniem na ocenę, a na ostatnim przewidziano egzamin na poziomie B2+, z uwzględnieniem słownictwa specjalistycznego. Studenci, którzy rozpoczynają naukę od poziomów niższych niż B1 mogą uczestniczyć w bezpłatnych zajęciach dodatkowych oraz bezpłatnych konsultacjach lektorów w wymiarze 2x45 min. w tygodniu. Od r.ak. 2018/19 przewidziane są ponadto zajęcia z przedmiotu *Laboratorium w specjalistycznym języku nowożytnym* w wymiarze 60 godzin, a ich celem jest poszerzenie umiejętności posługiwania się wybranym językiem obcym specjalistycznym, odpowiednim dla kierunku *Prawo*. Oprócz tego prowadzone są również wykłady w języku obcym (ich wykaz dostarczono ZO). Ponadto, pogłębianiu znajomości specjalistycznego języka prawniczego sprzyja wspierane przez Wydział coroczne uczestniczenie studentów w konkursach międzynarodowych typu *moot Cort*. Szczególnie docenić należy działalność *Ośrodka Doskonalenia Umiejętności Prawniczych (The Center for Advancing Legal Skills – CALS)* w którego ramach studenci nabywają praktyczne umiejętności prawnicze, przygotowując symulacje rozpraw w języku angielskim. Opanowanie języka (w tym specjalistycznego) na właściwym poziomie umożliwiają właściwie wyposażone laboratoria językowe

Metody dydaktyczne stosowane podczas zajęć kontaktowych są różnorodne, elastyczne i odpowiednio dostosowane do celów i treści kształcenia oraz osiągnięcia zakładanych efektów w zakresie wiedzy, umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, a także stymulujące studentów do samodzielności i aktywności w procesie uczenia się. Zajęcia prowadzone są w sposób pozwalający na łączenie teorii z praktyką czego dowodzi nie tylko treść sylabusów, ale i ocena hospitowanych zajęć. W ramach ćwiczeń i konwersatoriów dominują metody aktywizujące, takie jak: studium przypadku, praca z tekstem prawnym (wykładnia przepisu prawnego), rozwiązywanie casusów, klasyczna metoda problemowa, w tym dyskusja problemowa, metoda panelowa, praca w grupach problemowych w różnych rolach (lidera, sprawozdawcy, uczestnika), referaty, metoda sytuacyjna, negocjacje, metoda seminaryjna oraz symulacyjna (np. symulacje rozpraw sądowych i trybu uchwalania budżetu) i prezentacje połączone z dyskusją. Na wykładach wykorzystywane są m.in.: wykład klasyczny podawczy, konwersatoryjny lub problemowy z wykorzystaniem sprzętu multimedialnego, analiza tekstów źródłowych itp. Jest to zorientowane na osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów kształcenia oraz wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktycznej działalności, jak również na osiągnięcie samodzielności w zdobywaniu wiedzy przez studentów. Metodą nauczania jest też uczestnictwo w pracach Kliniki Prawa. Do osiągnięcia efektów kształcenia przy wykorzystaniu metod łączących teorię z nabywaniem umiejętności praktycznych przyczynia się również prowadzenie zajęć przez dydaktyków

posiadających praktyczne doświadczenie zawodowe oraz przez nauczycieli współpracujących z Wydziałem, będących aktualnie pracownikami jednostek administracji rządowej, samorządowej lub innych instytucji publicznych.

W procesie nauczania i uczenia się są stosowane właściwie dobrane nowoczesne metody, środki i narzędzia kształcenia. Wykorzystywany jest też jako metoda pomocnicza *e-learning* na platformie *e-KUL* (Moodle), do której stosowania nauczyciele akademicki zostali odpowiednio przygotowani na organizowanych przez Uczelnię kursach. Umożliwia ona np. dystrybucję materiałów i pomocy dydaktycznych, systemu testów i zadań do nauki, a także kontroli osiągnięć studenta. Szczegółowe zasady korzystania z tego narzędzia określa *Regulamin* wprowadzony Zarządzeniem Prorektora ds. studenckich z 5.05.2015 r. Skuteczniejszemu wsparciu studentów w procesie nauczania i uczenia się oraz osiąganiu efektów kształcenia służy także korzystanie z specjalistycznych programów komputerowych (np. LEX, Legalis), prezentacje multimedialne, tablice, oraz środki audio (np. nagrania dźwiękowe, zwłaszcza w zakresie nauki języków obcych). Formy zajęć dydaktycznych, realizowanych jako wykład lub poza wykładowe są odpowiednie do realizacji treści programowych i zakładanych efektów kształcenia. Dobór form kształcenia i liczebność grup studenckich (średnio dla grupy wykładowej od 14 do 54 osób, ćwiczeniowej i specjalnościowej od 10 do 25, a seminaryjnej od 7 do 12) pozwalają na realizację zakładanych efektów kształcenia.

Przygotowaniu studentów do prowadzenia działalności naukowej służą, oprócz właściwie skonstruowanego programu zawierającego znaczną liczbę godzin przedmiotów związanych z prowadzonymi przez pracowników badaniami wykorzystywanymi w dydaktyce (o czym wspomniano wcześniej), przede wszystkim prace w ramach seminariów, na których nabywają umiejętności samodzielnego zdobywania stosownych informacji, poszukiwania literatury do opracowania problematyki będącej przedmiotem pracy dyplomowej oraz metodologii właściwej do badań na kierunku *Prawo*. Kompetencje te są również nabywane w ramach zajęć ćwiczeniowych i konwersatoryjnych, na których wykorzystywane są jako metoda dydaktyczna np. referaty i prezentacje, wymagające samodzielnego opracowania zadanego problemu w oparciu o literaturę i inne źródła, które student musi wyszukać. Sprzyjają temu narzędzia dostępne do wykorzystania badań na zajęciach i w Bibliotece (o czym w dalszej części Raportu). Szczególnie pomocny jest udział w pracach kół naukowych, czego efekty są widoczne w aktywnym uczestniczeniu w konferencjach i konkursach oraz publikacjach. Inną formę przewiduje *Regulamin Studiów*, który stwarza możliwość kształcenia w ramach *indywidualnego toku studiów (ITS)*, polegającego na rozszerzeniu zakresu wiedzy i umiejętności badawczych w ramach oferty dydaktycznej całego Uniwersytetu lub na udziale studentów w pracach badawczych jednostki. Odnosnie do studentów niepełnosprawnych, w nabywaniu umiejętności badawczych pomocne są indywidualne konsultacje z nauczycielami, w tym także w formie *e-learningu*, a także pomoc udzielana przez pracowników Biblioteki w wyszukiwaniu i udostępnianiu źródeł. Samodzielną pracę naukową wspiera też odpowiednio przystosowana do ich potrzeb infrastruktura i wyposażenie Biblioteki (o czym dalej).

Praktyki zawodowe na ocenianym kierunku są obowiązkową, integralną częścią programu kształcenia i realizowane są po VIII semestrze, co jest uzasadnione w kontekście sekwencji

przedmiotów w programie studiów. Szczegółową organizację praktyk, zasady obywatela, nadzór nad ich przebiegiem oraz metody zaliczenia zostały właściwie unormowane w Zarządzeniu Rektora z 19.12. 2017 r w sprawie zasad organizacji i odbywania praktyk obowiązkowych i nieobowiązkowych na studiach wyższych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II oraz Uchwałę Rady Wydziału z 16.04.2013 r. w sprawie zasad odbywania praktyk zawodowych przez studentów. Informacje dotyczące wymiaru praktyk zawodowych dostarczone przez ocenianą jednostkę są niekonsekwentne. W tekście *Raportu samooceny* i dostarczonych w czasie wizytacji informacjach uzupełniających podano, że na studiach stacjonarnych trwają 4 tygodnie (20 dni roboczych - 160 godz. – 5 ECTS) oraz 105 godzin dydaktycznych realizowanych na zajęciach z dwóch przedmiotów (6 ECTS), a na niestacjonarnych 3 tygodnie (15 dni roboczych, t.j. 120 godzin oraz 63 godz. dydaktycznych) – łącznie w obu trybach kształcenia po 11 punktów ECT. Natomiast w tabelach dołączonych do tegoż Raportu stwierdzono, że mają w obu trybach wymiar czterech tygodni, co jest zgodne z danymi z załączonych planów studiów, w których czas ich trwania określono na 160 godzin, przyporządkowując w nich taką samą wycenę punktową. Należy więc precyzyjnie unormować jednolity wymiar czasowy, tym bardziej, że nieuzasadniony jest ich różny wymiar w obu trybach kształcenia, krótszy na niestacjonarnych. Efekty kształcenia dotyczące praktyk zawodowych, zgodnych z określonymi dla kierunku, precyzyjnie określa karta modułu, w której wskazano ich cele, a także sposób weryfikacji. Ich celem jest poszerzenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych w ramach poszczególnych przedmiotów i ich praktyczne zastosowanie, zgodnie z efektami kształcenia przypisanymi do pozostałych zajęć (np. K-W13, K_U10, K_K02 i 07). Nadzór nad organizacją i realizacją praktyki sprawuje wydziałowy opiekun praktyk, do którego zadań należy nawiązywanie kontaktów z instytucjami przyjmującymi w celu znalezienia odpowiednich miejsc do ich odbycia, przygotowywanie umów z tymi podmiotami i innej dokumentacji, skierowania na praktyki, kontrola ich przebiegu oraz zaliczanie. W przyjętym na wydziale programie ich odbywania szczegółowo określono także obowiązki i kompetencje opiekuna praktyk w instytucji oraz studenta-praktykanta, w tym (odnośnie do opiekuna) zasady dopuszczania studenta do poszczególnych zadań, różnicowania stanowisk pracy oraz zlecania mu czynności do samodzielnego wykonania. Student może skorzystać z możliwości skierowania go na praktykę przez Uczelnię do właściwej dla kierunku jednostki lub (jak wynika z dostarczonej ZO dokumentacji jest najczęstsze) sam ją wybrać. Wówczas student powinien przedłożyć opiekunowi zgodę wybranej instytucji na przyjęcie na praktyki i na jej podstawie sporządzana jest umowa o odbycie praktyki. Oceniana jednostka stale współpracuje z właściwymi dla profilu studiów podmiotami regionu, których wykaz dostarczono ZO w czasie wizytacji. Część studentów wybiera na miejsce praktyk ministerstwa lub agendy rządowe. Dokonany przegląd instytucji w których się odbywają pozwala na wniosek, że ich infrastruktura i wyposażenie są zgodne z potrzebami procesu nauczania, umożliwiając osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. To samo dotyczy kompetencji opiekunów z ramienia tych instytucji.

Zaliczenie praktyk poprzez wpisanie oceny do indeksu przez opiekuna odbywa się kompleksowo i ma na celu weryfikację osiągniętych efektów kształcenia. Następuje na podstawie przedstawionego Dziennika praktyk oraz wywiadu ze studentem. W Dzienniku zawarte są informacje o miejscu, czasie i przebiegu praktyki studenckiej, wykonywanych

zadaniach oraz końcowa ocena. Kontakt studenta z opiekunem ze strony Wydziału odbywa się osobiście na wyznaczonych dyżurach i konsultacjach, a także korespondencyjnie (drogą pocztową, e-mailową lub poprzez komunikatory dostępne w systemie e-kul). Zdaniem ZO sposób dokumentowania przebiegu praktyk, metody weryfikacji i oceniania osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia są odpowiednio dobrane i umożliwiają skuteczne ich sprawdzenie.

Organizacja procesu kształcenia jest właściwa i nie budzi zastrzeżeń. Harmonogram uregulowany jest w *Załączniku do Zarządzenia Rektora z 23.11.2017 r. w sprawie określania zasad organizacji zajęć dydaktycznych i konsultacji*. Rok akademicki podzielono na 2 semestry, z uwzględnieniem sesji egzaminacyjnych, przerw świątecznych i wakacji. Trwa od 1 października danego roku kalendarzowego do 30 września następnego. Organizacja zajęć uzależniona jest od trybu studiów. Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się od poniedziałku do piątku, a na niestacjonarnych z reguły w cyklach co dwa tygodnie w soboty, w godzinach – z reguły od 8.00 do 20.00, przy czym wyjątkowo seminaria w piątki po południu. Są prowadzone w jednostkach trwających 50 minut, z czego 45 minut przypada na zajęcia dydaktyczne, a 5 minut na przerwę, w cyklach od 2 do 4 jednostek godzinowych, co jest zgodne z higieną procesu nauczania. Limity osobowe na poszczególnych rodzajach zajęć określa Uchwała Senatu z 29.01.2015 r. w *sprawie określenia zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, sposobu określania pensum oraz ustalania liczebności grup zajęciowych* (o czym wspomniano wcześniej). Rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów kształcenia na egzaminach, zaliczeniach i kolokwiah częściowych umożliwia weryfikację osiągnięć studentów, a także uzyskanie przez studentów informacji zwrotnych, co potwierdzono w czasie wizytacji zarówno w informacjach dotyczących terminów i formy ogłaszania ich wyników przez egzaminatorów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Treści programowe na ocenianym kierunku są w pełni zgodne z efektami kształcenia/uczenia się oraz aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w wiodącej dyscyplinie *prawo*, jak również z przytoczonymi wcześniej dyscyplinami uzupełniającymi. Program kształcenia w zestawieniu z efektami kształcenia stanowi spójną całość i jest zgodny z profilem naukowym kadry dydaktycznej. Czas trwania studiów, punktacja ECTS (choć w przypadku niektórych, choć nielicznych przedmiotów, można mieć zastrzeżenia do jej oszacowania), liczba godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela są właściwe, choć w Raporcie samooceny w tym ostatnim przypadku błędnie podano liczbę punktów przypisanych dla pracy własnej studenta. Sekwencja przedmiotów, proporcje godzin wykładowych do innych, procentowy udział przedmiotów obieralnych, nauczanie języka obcego, nie budzą zastrzeżeń. Metody i narzędzia kształcenia uwzględniają najnowsze osiągnięcia dydaktyki, w tym zaawansowanych technik i narzędzi informatycznych. Istnieje możliwość indywidualizacji procesu zdobywania wiedzy oraz przygotowania studentów do prowadzenia działalności naukowej. Organizacja,

nadzór i sposób weryfikacji efektów kształcenia przewidzianych dla praktyk i dobór miejsc ich odbywania są właściwe, choć wadą jest niekonsekwentne podawanie ich wymiaru w różnych dokumentach dostarczonych przez ocenianą jednostkę (choć w planach studiów jest on właściwie unormowany). Zakładane efekty przewidziane do osiągnięcia w ramach kierunku i sposób ich weryfikacji są prawidłowe. Harmonogram zajęć nie budzi zastrzeżeń. Wskazane wyżej wady nie rzutują w znaczącym stopniu na ogólną ocenę spełnienia kryterium i są łatwe do usunięcia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Docenić należy wprowadzenie do planu studiów obowiązkowego przedmiotu *Negocjacje i mediacje w prawie polskim* w znacznym wymiarze (60 godzin na studiach stacjonarnych i 36 na niestacjonarnych) i *Prawo i prawnik – bieżące wyzwania*, łączący aktualną i kompleksową wiedzę, kompetencje i umiejętności z różnych działów i gałęzi prawa oraz dotyczący metodologii zdawalności na aplikacje prawnicze. Zajęcia te prowadzone są metodą warsztatową umożliwiającą praktyczne nabywanie niezbędnych umiejętności z uwzględnieniem zmieniających się regulacji prawnych. Efektem tego są możliwie jak najlepsze przygotowanie do egzaminów na aplikacje prawnicze. Wyróżnia to oceniany kierunek na tle innych uczelni i jest godne naśladowania. Dodatkowo, do dobrych praktyk na kierunku należy coroczny konkurs *Legal Forum* dla studentów uczestniczących w lektoratach z języka angielskiego, polegający na przygotowaniu prezentacji dotyczących wskazanych zagadnień prawnych. Dobrą praktyką są też specjalne programy stażowe, wykraczające poza program studiów (np. w Uniwersyteckiego Centrum Rozwijania Kompetencji w latach 2017-2019 realizowany jest projekt *Law in Action*).

Zalecenia

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Zasady rekrutacji na oceniany kierunek studiów są corocznie normowane Uchwałami Senatu KUL Jana Pawła II w Lublinie. W bieżącym roku akademickim obowiązywała Uchwała Senatu z 25.05.2017 r. w sprawie zasad postępowania rekrutacyjnego na studia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II w roku akademickim 2018/2019, natomiast kryteria na r.a. 2019-20 określa Uchwała z 21.12.2018 r. Procedura przyjęć na studia na studia przebiega w czterech formach: 1. Postępowanie dla kandydatów z tzw. nową maturą odbywa się na podstawie konkursu świadectw dojrzałości. Punktowane są wyniki z następujących przedmiotów: a) historia albo wiedza o społeczeństwie, matematyka, filozofia, lub geografia (50% wyniku końcowego); b) język polski (25% wyniku końcowego); c) język obcy nowożytny (25% wyniku końcowego). 2. Postępowanie dla kandydatów z tzw. starą maturą (świadectwo maturalne uzyskane w Polsce przed 2005 r. lub świadectwo maturalne uzyskane za granicą) odbywa się na podstawie wyniku matury wyrażonego oceną w skali 1-6 lub 2-5.

Punktowane są oceny z egzaminów pisemnych ze świadectwa dojrzałości: a) język polski (50% wyniku końcowego) b) dowolny przedmiot zdawany przez kandydata (50% wyniku końcowego). 3. Postępowanie dla kandydatów posiadających dyplom matury międzynarodowej (International Baccalaureate) wydany przez Biuro IB w Genewie. Przyjmowani są oni na podstawie wymaganych dokumentów, o ile uzyskali na egzaminie IB co najmniej 28 punktów. 4. Postępowanie dla kandydatów będących laureatami i finalistami olimpiad przedmiotowych oraz konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich, uregulowanych Uchwałami Senatu z 21.12. 2018 r.

Przepisy dotyczące organizacji zasad rekrutacji przeprowadzanej przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną normuje Zarządzenie Rektora z 13.10.2016 r. w *sprawie określenia harmonogramów działań związanych z planowaniem zajęć dydaktycznych, uruchamianiem nowych kierunków studiów oraz rekrutacją na studia kandydatów polskich i zagranicznych*. Przejrzystość postępowania konkursowego zapewnia jego jawność udokumentowana sporządzonymi protokołami, publikowanymi również na stronach internetowych Uczelni i bieżąco aktualizowanymi zasadami warunków przyjęć na studia i ich procedurą (oprócz języka polskiego, także w językach angielskim, rosyjskim i ukraińskim). Wszystko to gwarantuje bezstronność zasad rekrutacji oraz równe szanse dla kandydatów, a także zapewnia odpowiedni dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia/uczenia się.

Zasady i warunki oraz tryb uznawania efektów kształcenia uzyskanych w innej uczelni, w tym w zagranicznej, normuje § 18 *Regulaminu studiów* i odnośne uchwały Rady Wydziału. Decyzje w takich przypadkach podejmuje Dziekan na podstawie analizy i porównania z obowiązującym programem studiów dotychczas osiągniętych efektów dla danego cyklu kształcenia, ustalając listę przedmiotów uznanych za zaliczone na podstawie przedstawionej dokumentacji oraz wyznaczając różnice programowe konieczne do zaliczenia, wraz z wyznaczeniem ich terminu. W odniesieniu do zasad walidacji efektów uczenia się poza edukacją formalną i w ramach edukacji nieformalnej szczegółowo określa je *Uchwała Senatu z 25.06.2015 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu potwierdzania efektów uczenia w KUL*, w których przewidziano ich szczegółową procedurę, formy potwierdzania, a także organy ich dokonujące (Wydziałowa Komisja ds. Weryfikacji Efektów Kształcenia, Uczelniana Komisja Odwoławcza i Centrum ds. Potwierdzania Efektów Kształcenia).

Warunkiem zakończenia studiów jest przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej oraz zdanie egzaminu dyplomowego. Procedurę i warunki dyplomowania określa *Uchwała Senatu z 6.06. 2013 r.*, ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą z 19.04.2018 r. Pracę magisterską student przygotowuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego z tytułem profesora lub doktora habilitowanego, a w szczególnych wypadkach doktora. Jej temat, po akceptacji promotora, zatwierdza Rada Instytutu Prawa po stwierdzeniu, czy jest adekwatny do zakresu tematycznego seminarium i zgodny z badaniami naukowymi promotora. Procedurę składania prac określa Zarządzenie Prorektora ds. Studenckich z 20.01.2016 r. z załącznikami. Wraz z pracą student składa dokumenty potwierdzające spełnienie wszystkich rygorów potwierdzających uzyskanie absolutorium oraz oświadczenie o samodzielności wykonania pracy. Na podstawie Zarządzenie Rektora z 16.11.2017 r. w *sprawie zasad polityki antyplagiatowej oraz badania oryginalności prac dyplomowych*, a dla prac składanych w 2019 r. Zarządzenia z 15.01.2019 r., każda z nich

jest sprawdzana przed egzaminem dyplomowym z wykorzystaniem programu antyplagiatowego. Oceny pracy dokonuje promotor i recenzent wyznaczony przez Dziekana. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana. Zadawane są na nim co najmniej trzy pytania, z czego większość powinna być uzasadniona profilem studiów, a pozostałe powinny dotyczyć tematyki pracy. Po zakończeniu i ocenie egzaminu studentowi ogłasza się jego wynik oraz ocenę jaka zostanie umieszczona na dyplomie ukończenia studiów. Podstawę obliczania ostatecznego wyniku studiów określa § 39 Regulaminu Studiów. ZO w czasie wizytacji oceniając zakres tematyczny prac, oraz protokoły z przebiegu egzaminu końcowego stwierdził, że zarówno ich tematyka, poziom merytoryczny, sposób oceniania, jak również przebieg egzaminu nie budzą zastrzeżeń. Potwierdzeniem spełnienia zakładanych efektów kształcenia w wieńczącym proces edukacji finałem, a więc przedstawieniem pracy dyplomowej i złożeniem egzaminu końcowego, jest właściwa realizacja stosownych zasad i procedur zapewniających odpowiedni do kierunku studiów profil tematyczny pracy, właściwą opiekę merytoryczną nad samodzielnymi badaniami studenta podczas jej przygotowania i odpowiednią dla dyscypliny *Prawo* metodologią, a także dobór pytań zadawanych na egzaminie końcowym i sposób ich oceny.

Zasady sprawdzania i oceniania efektów kształcenia unormowano Zarządzeniem Rektora z 12.05.2015 r. w *sprawie systemu weryfikacji efektów kształcenia*, określającym formy weryfikacji, ich metody i sposoby, a także szczegółowe obowiązki nauczycieli akademickich w tym zakresie. Okresem zaliczeniowym jest semestr. Warunkiem jego zaliczenia jest uzyskanie pozytywnych ocen z wszystkich przedmiotów i praktyk przewidzianych planem studiów potwierdzonych stosownym wpisem oceny do protokołu oraz uzyskanie 30 punktów ECTS. W przypadku studenta uczestniczącego w wymianie międzynarodowej podstawą zaliczenia jest zrealizowanie programu zatwierdzonego przez koordynatora instytutowego lub wydziałowego, a w przypadku programu MOST przez Dziekana. Zaliczenie zajęć nie wykładowych uzyskuje się na ostatnich zajęciach w semestrze, a egzaminów w okresie sesji. Terminy egzaminów - zgodnie z planem studiów- ustala Dziekan, na podstawie propozycji nauczycieli, składanych nie później niż 6 tygodni przed rozpoczęciem sesji i po zasięgnięciu opinii przedstawiciela samorządu studenckiego, podając je do wiadomości na miesiąc przed rozpoczęciem sesji. Za zgodą Dziekana student, może przystąpić do zaliczenia lub egzaminu przed wyznaczonym terminem w sesji egzaminacyjnej. Rozkład egzaminów w poszczególnych semestrach jest w zasadzie równomierny, a ich liczba wynosi od czterech do sześciu. Skalę ocen, zgodną z tradycją akademicką, określa § 20 *Regulaminu Studiów*: 5,0 (bdb); 4,5 (db.plus); 4,0 (db), 3,5 (dst plus); 3,0 (dst); 2,0 (ndst). Przy zaliczeniach bez oceny stosuje się wpisy: zaliczono - zal. niezaliczono - niezal. Wyniki egzaminów i zaliczeń wpisywane są przez egzaminatora lub prowadzącego ćwiczenia lub konwersatoria do protokołu elektronicznego na platformie e-kul. Studenci informowani są o nich przez egzaminatora bezpośrednio i indywidualnie, jak również na platformie internetowej. W przypadku wątpliwości studenta co do zasadności wystawionej oceny istnieje możliwość jej weryfikacji poprzez wgląd do prac etapowych w terminie wyznaczonym przez prowadzącego. Pracownicy mają także obowiązek udzielania informacji zwrotnych podczas konsultacji, także w czasie sesji egzaminacyjnej. Umożliwia to również bieżący kontakt mailowy z pracownikami na platformie internetowej. Ponadto, na podstawie *Regulaminu Studiów* studentowi przysługuje prawo do egzaminu lub zaliczenia

komisyjnego, a co za tym idzie, ewentualnej zmiany oceny. Prace egzaminacyjne są udostępniane Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, która może ustalić czy efekty kształcenia są właściwie weryfikowane, a także wyjaśnić ewentualne zgłaszane wątpliwości (indywidualnie przez studentów lub przez opiekunów roku) co do wyników i trybu przeprowadzonych egzaminów i zaliczeń. Przejrzystości procesu weryfikacji, szczególnie w sytuacjach konfliktowych, służy też obowiązek archiwizacji prac etapowych przez rok od zakończenia realizacji przedmiotu (co potwierdzono podczas wizytacji) co zapewnia możliwość następczego wglądu do nich. Szczegółowe zasady dokumentowania przebiegu studiów określa *Zarządzenie Prorektora Ds. Nauki i Kształcenia z 18.12.2017 r. w sprawie określenia zasad dokumentowania przebiegu studiów w postaci elektronicznej*.

Zaliczenie praktyk studenckich odbywa się na podstawie dziennika praktyk oraz wywiadu ze studentem, a procedura osiągnięcia podczas ich trwania efektów kształcenia nie budzi zastrzeżeń (o czym wspomniano wcześniej).

Warunkiem zaliczenia seminarium w ostatnim semestrze studiów jest zatwierdzenie pracy dyplomowej przez promotora.

Zasady dotyczące sposobu sprawdzenia i oceniania efektów uczenia się w odniesieniu do konkretnego przedmiotu ustalane są przez Kierownika katedry oraz prowadzącego zajęcia, w oparciu o zakładane efekty kształcenia w zakresach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, uwzględniając metody prowadzenia zajęć. Z wymaganiami niezbędnymi do osiągnięcia efektów student jest zapoznawany przez prowadzącego na pierwszych zajęciach, co potwierdzono podczas hospitacji. Są one również podane w kartach przedmiotów i na stronie internetowej, co zapewnia równe traktowanie studentów w dostępie do informacji..

Metodami bieżącej weryfikacji realizacji efektów kształcenia są w przypadku egzaminu wypowiedź ustna, praca pisemna w formie pytań opisowych, test otwarty lub wyboru, albo forma mieszana, a na zaliczeniach testy lub pytania otwarte, przygotowywanie wzorów umów, opracowanie formularzy (np. podatkowych), rozwiązywanie kazusów, przygotowywanie referatów, praca w grupach, symulacje rozpraw sądowych lub konwersacje pozwalające ocenić umiejętność argumentowania wyrażonego stanowiska. Podczas egzaminów językowych sprawdzane są wszystkie kompetencje językowe, a więc mówienie, czytanie, pisanie, słuchanie. Są one wystandaryzowane w skali całej Uczelni. Dodatkowo, co najmniej raz w roku są przeprowadzane próbne egzaminy sprawdzające, co pomaga w określeniu ewentualnych braków wiedzy. Bardzo istotny z punktu widzenia stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia jest stały monitoring zdawalności absolwentów na aplikacje prawnicze, co umożliwia ocenę ich osiągnięcia i dalsze doskonalenie.

Monitorowania i podsumowania oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dokonuje Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Są jej udostępniane prace egzaminacyjne, przez co może ustalić, czy efekty są właściwie weryfikowane. Oprócz tego może ustosunkować się do ewentualnych zgłaszanych wątpliwości przez studentów lub opiekunów roku co do oceny egzaminów i zaliczeń.

Dowodami na skuteczność metod weryfikacji i oceny osiągnięcia zakładanych efektów jest dokonana przez ZO analiza prac etapowych, dyplomowych i dzienników praktyk, a także sposobu ich oceniania w formie zaliczeń, egzaminów sesyjnych i dyplomowych. Stwierdzono, że treść pytań jest zgodna z programem, specyfiką studiów i wymaganiami określonymi w kartach przedmiotów, a sposób oceniania nie budzi wątpliwości.

Powyższe ustalenia pozwalają na stwierdzenie, że weryfikacja efektów kształcenia umożliwia równe traktowanie studentów, bezstronność, rzetelność, wiarygodność i przejrzystość procesu ewaluacji. Wszystkie wskazane metody są odpowiednie do specyfiki profilu studiów i umożliwiają właściwą ocenę weryfikacji realizacji zakładanych efektów kształcenia.

O uczestnictwie studentów w badaniach naukowych prowadzonych indywidualnie i w ramach kół naukowych i ich efektach świadczy szereg publikacji w *Lubelskich Zeszytach Prawniczych*, *Biuletynie Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej* oraz innych czasopismach i wydawnictwach zbiorowych, a ponadto uczestnictwo w konferencjach naukowych i wygłaszanie na nich referatów. Wykaz publikacji i referatów dostarczono ZO w czasie wizytacji. Należy dodać, że jednym z sukcesów jest zajęcie przez studentów prawa VI miejsca w *International Client Consultation Competition* w Maastricht (edycja *Contracts: Mistakes and otherbases for performance*).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Zasady i kryteria rekrutacji na oceniany kierunek studiów unormowano prawidłowo, co zapewnia ich przejrzystość i bezstronność oraz równe szanse dla kandydatów, co dotyczy również uznawalności efektów kształcenia uzyskanych poza Uczelnią. Procedura dyplomowania nie budzi zastrzeżeń. Zasady i różnorodne, specyficzne dla kierunku *Prawo* metody weryfikacji osiągnięć (w tym sprawdzianów etapowych, zaliczania praktyk, zdobywania kwalifikacji językowych, dyplomowania i przygotowania do działalności naukowej) są skuteczne, bezstronne i przejrzyste. Zapewniają właściwy sposób przekazywania studentom informacji zwrotnych, a także przewidują zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych. Spełniają warunki pozwalające na pełną możliwość sprawdzenia i oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów, czego dowodzi m.in. analiza treści prac egzaminacyjnych i dyplomowych oraz sposobu ich oceniania, a także osiągnięcia naukowe studentów w postaci publikacji i udziału w konferencjach.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dookonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Na wizytowanym kierunku studiów, kształcenie prowadzone jest przez 29 samodzielnych pracowników naukowych, 49 doktorów oraz 5 magistrów, zatrudnionych w podstawowym miejscu pracy. Analiza przedstawionych dokumentów, a zwłaszcza wypełnionych kart pracowników naukowo-dydaktycznych, zawierających informacje w zakresie: tytułu naukowego/stopień naukowego, dziedziny nauki oraz dyscypliny naukowej, roku uzyskania tytułu/stopnia naukowego, charakterystyki dorobku naukowego ze wskazaniem dziedzin nauki oraz dyscypliny/dyscyplin naukowych, w których mieści się dorobek, a także wykazu na najważniejszych osiągnięć naukowych ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat, (publikacji naukowych, zrealizowanych projektów badawczych, nagród krajowych/międzynarodowych za osiągnięcia naukowe), w sposób szczególnie uwzględniające osiągnięcia odnoszące się do ocenianego kierunku i prowadzonych na nim zajęć, potwierdza wysokie kompetencje, doświadczenie i kwalifikacje kadry prowadzącej kształcenie. Dorobek naukowy nauczycieli akademickich obejmuje dyscyplinę naukową – prawo i jest relevantny względem zarówno dyscypliny naukowej przyjętej jako wiodąca, realizowanego programu studiów jak i efektów uczenia się zakładanych dla ocenianego kierunku studiów, o profilu ogólnoakademickim. Podkreślić należy, że dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w ramach poszczególnych modułów kształcenia jest zgodny z proponowanymi przedmiotami kształcenia, co gwarantuje realizację efektów uczenia się. Spełnione są kryteria formalne, zawarte w § 3. ust. 5 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861), który stanowi, że program studiów o profilu ogólnoakademickim – obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów, w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności. Kierunek studiów został przypisany dyscyplinie prawo jako dyscyplinie wiodącej, a dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów uczenia się. ZO w trakcie wizytacji dokonał analizy sylabusów przedmiotów w korelacji do dorobku naukowego nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia. W wyniku tej analizy potwierdzono kompetencje nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć, znajdujące uzasadnienie w prowadzonych badaniach naukowych. Kompetencje te są również widoczne w powiązaniu osiągnięć w badaniach naukowych i ich profilu z opieką i ukierunkowaniem badań naukowych studentów, prowadzonych w ramach poszczególnych kół naukowych.

Pracownicy wykładający na kierunku prawo prowadzą zakrojone na szeroką skalę badania naukowe, realizują granty zewnętrzne (np. NCN, Fundusz Wyszehradzki) oraz wewnętrzne. Podstawową płaszczyzną upowszechniania dorobku naukowego kadry są publikacje naukowe. W latach 2017-2018 opublikowano: 19 monografii, 26 monografii wieloautorских (redakcja), 169 publikacji w czasopismach naukowych, 323 rozdziały w monografiach, 35 haseł encyklopedycznych. Systematycznie wzrasta liczba publikacji w językach obcych. Wśród zatrudnionej na wydziale kadry znajduje się wielu autorów i współautorów podręczników akademickich, komentarzy kodeksowych oraz glos, co świadczy o ich uznanej pozycji w środowisku naukowym. Udoskonalane są kompetencje dydaktyczne, związane z prowadzeniem zajęć w systemie e-learning, a także z wykorzystaniem nowych technologii i metod. W latach 2011-2015 realizowano projekt *Najlepsze praktyki w strategicznej transformacji KUL*, w ramach którego kilkudziesięciu pracowników WPPKiA odbyło zagraniczne staże lub wzięło udział w kursie języka angielskiego, zakończonego egzaminem TELC. Zagadnienia podnoszenia kompetencji kadry reguluje Zarządzenie Rektora KUL z 12.09.2017 r. w sprawie zmiany zarządzenia Rektora KUL z dnia 9.05.2017 r. w sprawie określenia zasad finansowania kosztów i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników KUL. W r. akad. 2018/2019 pracownicy WPPKiA mają możliwość udoskonalania swoich umiejętności w zakresie e-learningu, technologii informacyjno-komunikacyjnych w pracy dydaktycznej.

Pracownicy prowadzą zajęcia w języku polskim, a nadto – stosownie do programu studiów – w językach obcych (zwłaszcza w j. angielskim i j. włoskim), co ma znaczenie z punktu widzenia realizacji wymogów zawartych w § 4. ust 1 cytowanego wyżej rozporządzenia, który stanowi, że określone w programie studiów efekty uczenia się uwzględniają efekty w zakresie znajomości języka obcego. Nacisk położony jest na zajęcia w języku angielskim, przygotowania materiałów dydaktycznych, a wiąże się to z możliwością wzięcia udziału w bezpłatnym kursie języka angielskiego w ramach szkoleń ujętych w *Zintegrowanym Programie Podnoszenia Kompetencji studentów i pracowników KUL*. Do tej pory skorzystało z tej możliwości 41 osób. Pracownicy, będący niejednokrotnie sędziami, radcami prawnymi czy adwokatami, korzystają ze swojego doświadczenia zawodowego przy przygotowywaniu materiałów do zajęć, wzbogacając w ten sposób wiedzę i umiejętności studentów. Niezależnie od tego, niektórzy pracownicy wchodzi w skład wyspecjalizowanych instytucji zajmujących się konkretną dziedziną prawa (prawo finansowe), a także aktywnie działają w organizacjach pozarządowych i typu *think-tank*.

Obsada zajęć jest co do zasady stała i powiązana z dorobkiem naukowym pracownika. Kierownicy katedr co roku przygotowują projekt powierzenia zajęć akademickich, z uwzględnieniem nie tylko dorobku naukowego, ale i predyspozycji pracowników. Przykładem są przedmioty dotyczące zagadnień proceduralnych, gdzie ćwiczenia i warsztaty w większości przypadków prowadzą przedstawiciele zawodów prawniczych (sędziowie, asystenci sędziów, radcowie, adwokaci), o uznanym dorobku naukowym. Wśród kadry prowadzącej zajęcia są osoby będące sędziami Sądu Najwyższego, sędziami sądów powszechnych, prokuratorami, adwokatami, radcami prawnymi, doradcami podatkowymi, a także osoby, które zdały egzaminy zawodowe, ale nie wykonują zawodu, jak również osoby pracujące w organach i instytucjach stosujących prawo. W ramach swojej działalności pozauczelnianej zdobywają

kolejne uprawnienia i podnoszą swoje kompetencje praktyczne, co wymiennie wpływa na przygotowywane przez nich zajęcia dydaktyczne z konkretnych dziedzin prawa. Do kadry akademickiej należą również osoby zaangażowane w proces tworzenia prawa – powołane do komisji kodyfikacyjnych i Rady Legislacyjnej. Powierzenia zajęć dokonuje Dziekan uwzględniając potrzeby dydaktyczne i dorobek naukowy pracowników.

Polityka kadrowa na wizytowanym kierunku studiów jest oparta na Zarządzeniu Rektora KUL z 22 maja 2014 r. w sprawie określenia zasad nawiązywania i przedłużania stosunków pracy nauczycieli akademickich w KUL. Odnośnie do polityki kadrowej stosowana jest uchwała Senatu KUL z 31 stycznia 2013 r. w sprawie określenia zasad awansowania na stanowiska adiunkta, profesora nadzwyczajnego i profesora zwyczajnego. W latach 2013-2018 przeprowadzono 7 otwartych konkursów oraz 5 wewnętrznych na stanowiska naukowo-dydaktyczne. Podkreślić należy również dynamikę rozwoju naukowego kadry. Od 2013 r. 25 pracowników Wydziału otrzymało stopień doktora habilitowanego, a 14 pracowników stopień doktora. Ocena jakości kadry odbywa się zgodnie z Zarządzeniem Rektora KUL z 30 marca 2017 r. w sprawie okresowej oceny nauczycieli akademickich. Ewaluacja w 2021 r. przeprowadzona zostanie zgodnie z Zarządzeniem Rektora KUL z 31 stycznia 2019 r. Istotnym elementem oceny kadry są hospitacje zajęć oraz ewaluacja zajęć dokonywana przez studentów. Ocena kompetencji dydaktycznych poszczególnych pracowników jest elementem anonimowej ankiety ewaluacyjnej, udostępnianej studentom po zakończeniu każdego semestru. W ramach uczelnianej polityki kadrowej prowadzona jest aktywna polityka płacowa, której założenia ustalane są na podstawie regulaminu przyznawania dodatków specjalnych nauczycielom akademickim Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji. Dodatki te są przyznawane pracownikom mającym zwiększony zakres obowiązków ze względu na szczególne zaangażowanie w prace na rzecz Uniwersytetu i Wydziału (z wyłączeniem dziekana i prodziekanów), a także ze względu na reprezentowanie przez pracownika postawy współpracy, życzliwości, otwartości na zmieniające się uwarunkowania, kreatywności i innowacyjności w zakresie realizowania obowiązków, aktywnego udziału w tworzeniu pozytywnego wizerunku KUL. W trakcie spotkania ZO PKA z pracownikami Wydziału uzyskano szereg informacji potwierdzających główne aspekty polityki kadrowej, wsparcie dla pracowników w realizacji planu badań naukowych, udziału w konferencjach naukowych oraz stażowych wyjazdów zagranicznych. Część zajęć na kierunku prawo prowadzona jest przez zagranicznych pracowników akademickich jako *visiting professor* lub w ramach innych programów. KUL zatrudnia również zagranicznych ekspertów. Przykładem jest wieloletni pracownik wydziału, będący jednocześnie ekspertem i doradcą OSCE, ONZ, USAID i Departamentu Stanu USA w tworzeniu i wprowadzaniu reform prawa.

Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje prowadzących zajęcia do ponoszenia kwalifikacji, zarówno naukowych jak i dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej zapewnia realizację programu studiów. Analiza dorobku naukowego nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w ramach poszczególnych modułów, potwierdza, że są oni dobrze przygotowani pod względem merytorycznym do realizacji wskazanych w programie przedmiotów kształcenia, co gwarantuje realizację efektów uczenia się. Program studiów o profilu ogólnoakademickim – obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie do których przyporządkowany jest kierunek studiów. Prowadzone zajęcia umożliwiają studentom przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej, a praktyczna realizacja tego przygotowania występuje nie tylko w przygotowywaniu prac magisterskich, ale także działalności kół naukowych. Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór i rozwój kadry. Badania naukowe, realizowane przez nauczycieli akademickich są prowadzone w dziedzinie wiedzy i wiodącej dla kierunku dyscypliny naukowej. Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

.....

Zalecenia

.....

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

W realizacji programu studiów na wizytowanym kierunku wykorzystywana jest baza lokalowa WPPKiA. W podstawowym zakresie infrastruktura dydaktyczna obejmuje 27 sal wykładowych i ćwiczeniowych. Są to pomieszczenia dydaktyczne w budynku Collegium Jana Pawła II oraz Collegium Iuridicum. Wykorzystywane są też pomieszczenia znajdujące się w Centrum Transferu Wiedzy i Gmachu Głównym KUL, (znajdujące się w wyłącznej lub pierwszoplanowej dyspozycji Wydziału) oraz inne pomieszczenia uczelniane, dostępne według zasad zawartych w *Regulaminie przydziału sal*. W trakcie wizytacji ZO potwierdził dane dotyczące bazy dydaktycznej WPPKiA przedstawione w załączniku nr 2, cz. I, 6 do raportu samooceny, w zakresie standardu i wyposażenia pomieszczeń dydaktycznych. Wszystkie sale wykładowe zaopatrzone zostały w system nagłośnienia oraz projektory multimedialne. Położona w Collegium Jana Pawła II sala C-608 jest tzw. Salą Symulacji Procesowych – jej umeblowanie i wyposażenie pozwala na przeprowadzanie przez studentów, w warunkach zbliżonych do autentycznych, symulacji rozpraw sądowych, ćwiczenie umiejętności oratorskich oraz praktyczne wykorzystywanie wiedzy zdobytej na zajęciach z postępowania karnego, cywilnego i administracyjnego. Pracownicy naukowo-dydaktyczni korzystają również z pomieszczeń będących siedzibami katedr (19 pomieszczeń), gdzie odbywają się konsultacje.

Studenci mają dostęp do 88 komputerów i Internetu w pracowniach komputerowych Wydziału, bibliotece, w akademikach studenckich, a także na korytarzach w Collegium Iuridicum (3

miejsca po 1 stanowisku), Collegium Jana Pawła II (2 miejsca po 3 stanowiska), Collegium Norwidianum (1 miejsce z 3 stanowiskami) oraz w holu Gmachu Głównego KUL (2 miejsca po 3 stanowiska). W ocenie ZO warunki lokalowe odbywania zajęć nie budzą zastrzeżeń. W opinii studentów baza dydaktyczna jest dostosowana do form zajęć, sale są wystarczająco duże, aby zajęcia były realizowane w komfortowych warunkach. Przedstawiciele tej grupy społeczności akademickiej nie wyrażali zastrzeżeń na temat infrastruktury budynku. Infrastruktura uczelni jest udostępniana studentom także na działalność dodatkową (np. w ramach projektów kół naukowych).

Zasoby edukacyjne wykorzystywane w procesie kształcenia i w badaniach naukowych opierają się na funkcjonowaniu zintegrowanego systemu bibliotecznego, przez dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki, której katalog daje jednoczesny dostęp do informacji o zbiorach bibliotek naukowych: Biblioteki Uniwersyteckiej KUL, Biblioteki Głównej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego, Biblioteki Politechniki Lubelskiej i Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.. Ponadto studenci mają do dyspozycji bibliotekę z czytelnią, Instytutu Prawa i Prawa Kanonicznego w Collegium Jana Pawła II. Biblioteka WPPKiA opisana w wykazie materiałów uzupełniających (cz. II, zał. 6.2.). Na księgozbiór skład się ponad 27000 książek i ponad 3000 czasopism. W bibliotece znajduje się literatura wymagana i zalecana przez nauczycieli akademickich.

W trakcie wizytacji ZO PKA dokonał weryfikacji zasobów bibliecznych, pod kątem dostępności literatury podstawowej i uzupełniającej, wskazanej w losowo wybranych sylabusach. Weryfikacji poddano sylabusy z następujących przedmiotów: *Prawo konstytucyjne* – literatura podstawowa 3 pozycje, literatura uzupełniająca – 6 pozycji, *Prawo karne* – literatura podstawowa i uzupełniająca – 5 pozycji, *Postępowanie cywilne* – literatura podstawowa 4 pozycje, literatura uzupełniająca 8 pozycji, *Prawo podatkowe* – literatura podstawowa 1 pozycja, literatura uzupełniająca – 4 pozycje, *Postępowanie karne* – literatura podstawowa 3 pozycje, literatura uzupełniająca – 9 pozycji, *Prawo cywilne* – literatura podstawowa 3 pozycje, literatura uzupełniająca – 5 pozycji, *Prawo handlowe* – literatura podstawowa 4 pozycje, literatura uzupełniająca – 3 pozycji, W analizowanym zestawieniu, w zasobach bibliecznych znajdowały się wszystkie wskazane prace z zakresu literatury podstawowej i uzupełniającej, najczęściej w wielu egzemplarzach. Godziny otwarcia biblioteki zostały dostosowane zarówno do potrzeb studentów stacjonarnych i niestacjonarnych, a także liczba stanowisk do samodzielnej pracy oraz stanowisk komputerowych jest wystarczająca dla liczby studentów Instytutu. System wypożyczeń działa prawidłowo. Studenci mają również do dyspozycji bibliotekę Instytutu Administracji i Instytutu Europeistyki z czytelnią – 1937 (liczba książek), 453 (liczba woluminów czasopism), 25 tytułów czasopism; 10 stanowisk komputerowych. W poszczególnych katedrach znajduje się podstawowy księgozbiór, z którego również mogą korzystać studenci.

Biblioteka Uniwersytecka KUL oraz biblioteki wydziałowe (specjalistyczne) działają w ramach zintegrowanego systemu informacyjno-bibliotecznego VTLS/VIRTUA, tzn. posiadają wspólną platformę informacyjną obejmującą centralny katalog online oraz elektroniczny katalog kartkowy, e-źródła, e-booki, a także Bibliotekę Cyfrową.. Z uwagi na specyfikę kierunku

kształcenia i realizowanych badań naukowych zasadniczą bazę do ich prowadzenia stanowi dostęp do internetowych systemów informacji prawnej Lex, Legalis oraz Legal Source (Ebsco). Bazy udostępnione są na komputerach uniwersyteckich, przez platformę e-KUL, a do niektórych z nich można uzyskać zdalny dostęp także z komputerów domowych (Lex 20 licencji, Legalis 10 licencji). Ponadto istotne znaczenie ma dostęp do systemu informacji prawnej Ars Lege z bazami testów na aplikacje prawnicze (dostęp na komputerach w czytelnich wydziałowych; natomiast bazy testów dla studentów V roku poza siecią e-KUL corocznie są negocjowane zależnie od liczby chętnych w granicach 40%-60%). Możliwe jest korzystanie z publikacji naukowych w bazach interdyscyplinarnych, m.in. Academic Search Ultimate (Ebsco), MasterFILE Premier (Ebsco), JSTOR, Taylor & Francis Journals - SSH Library, Springer Link, Wiley Online Library, eBook Collection (EBSCOhost). W roku akad. 2018/2019 pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej zapoczątkowali cykl konsultacji *Blżej naukowca*, które zapewniają pomoc w zakresie tworzenia warsztatu bibliograficznego, wyszukiwania cytowań w bazach bibliometrycznych i referencyjnych, korzystanie z zasobów elektronicznych, prawa autorskiego, otwartego dostępu, pozycjonowania publikacji naukowych. Platforma e-KUL to przede wszystkim komunikacja między użytkownikami, obieg spraw i dokumentów (np. złożenie elektronicznej pracy dyplomowej dla studentów, indeks elektroniczny), e-learning, ewaluacja zajęć oraz pracowników naukowo-dydaktycznych. To również źródło aktualnych informacji o wydarzeniach – wykładach gościnnych, zmianach w planie zajęć, ogłoszeniach wydziałowych i ogólnouniwersyteckich. E-learning wspiera tradycyjne nauczanie poprzez wprowadzenie elementów zdalnej nauki, daje możliwość prowadzenia studiów metodą w pełni elektroniczną. Platforma umożliwia również dystrybucję materiałów i pomocy dydaktycznych; złożony system testów i zadań do nauki i kontroli osiągnięć studenta. Dział Teleinformatyczny prowadzi dla pracowników naukowo-dydaktycznych warsztaty z zakresu wykorzystania platformy e-KUL w dydaktyce.

Władze Wizytowanej Jednostki kładą duży nacisk na rozwój infrastruktury. Obecnie trwa przebudowa Collegium Iuridicum, która ma na celu pozyskanie większej liczby pomieszczeń dla katedr naukowo - dydaktycznych. Podejmowane są również starania o budowę nowego budynku dla WPPKiA. Infrastruktura dydaktyczna jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Na terenie Wydziałowych budynków funkcjonuje zaplecze gastronomiczne. Z informacji przekazanych przez Władze Uczelni wynika, że przeprowadzane są okresowe kontrole stanu technicznego i gwarancji bezpiecznego użytkowania, zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi użytkowania obiektów. Budynki i pomieszczenia są dobrze oznaczone, utrzymane w czystości.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Zespół Oceniający PKA pozytywnie ocenia infrastrukturę dydaktyczną uczelni oraz podejmowane działania Władz w celu jej doskonalenia. Infrastruktura i wyposażenie jest adekwatne do kierunku kształcenia i realizację zadań wynikających z programu studiów, przygotowania do wykonywania zgodnej z kierunkiem kształcenia w pracy zawodowej,

pozwala na wykonywanie na wysokim poziomie pracy naukowo-badawczej. Zasoby biblioteczne są dostosowane do procesu kształcenia. System wypożyczeń działa prawidłowo. Funkcjonowanie biblioteki spełnia oczekiwania studentów. Studenci pozytywnie opiniują infrastrukturę dydaktyczną uczelni. Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostępu do lektury obowiązkowej i zalecanej w kartach przedmiotu, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki. Zasoby biblioteczne, dostęp do internetowych systemów informacji prawnej oraz warunki lokalowe uzasadniają przyjętą ocenę omawianego kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dookonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL w Lublinie w przypadku kierunku „prawo” prowadzi stałą, aktywną i różnorodną współpracę z interesariuszami zewnętrznymi. Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych stanowią ważną grupę w procesie określania i weryfikacji efektów kształcenia dla ocenianego kierunku. Należy podkreślić, że współpraca jednostki z pracodawcami dotyczy zarówno opracowania i realizacji programu kształcenia, oraz staży studenckich i praktyk zawodowych. Do podmiotów gospodarczych ściśle kooperujących z jednostką należą zarówno podmioty, których przedstawiciele są członkami Rady Ekspertów, jak też inne przedsiębiorstwa i instytucje organizujące praktyki studenckie. Zasady współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym reguluje Uchwała Rady WPPKiA z dnia 19.02.2013 r. w sprawie udziału interesariuszy w procesie podnoszenia i zapewniania jakości kształcenia. Przewidziano w niej zasady współpracy z interesariuszami wewnętrznymi, zewnętrznymi, Zespołem ds. Współpracy z Interesariuszami Zewnętrznymi, Radą Ekspertów Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia. Uchwałą Rady WPPKiA z dnia 15.01.2019 r. powołano nowy skład Rady Ekspertów, do gremium którego weszli przedstawiciele: Okręgowej Izby Radców Prawnych, Okręgowej Rady Adwokackiej, Izby Administracji Skarbowej, Lubelskiego Oddziału Krajowej Izby Doradców Podatkowych, Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, Departamentu Badań i Rozwoju Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie, Prokuratury Okręgowej w Lublinie, Pierwszego Urzędu Skarbowego w Lublinie, Zarządu Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A., Sądu Metropolitarnego Lubelskiego, Zarządu firmy Intrograf S.A., Zarządu Fundacji Rozwoju KUL, Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie, Wydziału Zamiejscowego Departamentu Postępowania Uchodźczych, Prokuratora Regionalnego Prokuratura Regionalna w Lublinie, Urzędu do Spraw Cudzoziemców, Zarządu ENGIE Zielona Energia Sp. z o.o., Kancelarii Dentons, Kancelaria CMS Cameron McKenna. Grono ekspertów nie jest gremium zamkniętym, na bieżąco jest uzupełniane o osoby, których doświadczenie zawodowe i rozeznanie na rynku pracy pozwoli udoskonalić ofertę edukacyjną Wydziału. Jest to również element minimalizacji ryzyka małego

wpływu interesariuszy zewnętrznych na realizację i udoskonalanie programu studiów i efektów uczenia się.

Współpraca Jednostki z Radą Ekspertów odbywa się dwutorowo: pośrednio (korespondencyjnie) oraz na spotkaniach roboczych, będących okazją do swobodnej wymiany opinii dotyczących funkcjonowania Wydziału. Podczas wizytacji ZO PKA zapoznał się z protokołami z działalności Rady Ekspertów. Członkowie Rady Ekspertów między innymi w ramach konsultacji przedstawili swoje opinie i uwagi dotyczące programów na cykl kształcenia rozpoczynający się w roku akademickim 2019/2020, które w dalszej kolejności inkorporowane są przez Komisję Programową Instytutu Prawa. Kolejny element współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym są tworzone dla studentów wizytowanego kierunku 16 tygodniowe staże studenckie, wykraczające poza program studiów. Program staży realizowany jest w ramach Uniwersyteckiego Centrum Rozwijania Kompetencji w latach 2017-2019 jako projekt *Law in Action: Staż dla studentów Wydziału Prawa. II edycja* (PO WER). Grupę docelową projektu stanowi 229 studentów WPPKiA KUL studiów stacjonarnych prawa i prawa w biznesie. Wizytowana Jednostka uwzględniając oczekiwania pracodawców i zmieniające się warunki na rynku pracy od 2018 r. objęła studentów dwóch ostatnich roczników kierunku prawo „Zintegrowanym Programem Podnoszenia Kompetencji studentów i pracowników Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II”. Projekt umożliwia studentom rozwijanie czterech kluczowych kompetencji: przedsiębiorczej, analityczno-informatycznej, komunikacyjnej, zawodowej podczas certyfikowanych szkoleń i wyspecjalizowanych warsztatów. Indywidualizacji procesu wzmocnienia kompetencji studentów służy dodatkowo bilans kompetencji na etapach brzegowych (wejście-wyjście) oraz udział w dedykowanych wizytach studyjnych u potencjalnych pracodawców lub w zespołach projektowych realizowanych we współpracy z praktykami. Współpraca WPPKiA KUL z otoczeniem społeczno-gospodarczym realizowana jest również poprzez aktywną działalność studencką w ramach Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Lublinie. Studenci kierunku prawo dotychczas uczestniczyli w dwóch edycjach Lubelskiej Szkoły Dyplomacji oraz publikowali dwa Biuletyny Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Lublinie. Kolejnym aspektem współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest działalność wizytowanej jednostki w zakresie mediacji. Na podstawie Uchwały Senatu KUL z 27.09.2018 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Centrum Arbitrażu i Mediacji powstało Lubelskie Centrum Arbitrażu i Mediacji (CAM) jako jeden z dwóch uniwersyteckich ośrodków. Celem działalności CAM jest w szczególności: prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych oraz postępowań arbitrażowych. W 2017 r. przeprowadzono 23 mediacje, a w 2018 r. 15 mediacji. Utworzenie CAM połączone było z uwzględnieniem w programie studiów na kierunku prawo zajęć obowiązkowych dotyczących mediacji i negocjacji. Wizytowana Jednostka prowadzi również współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w ramach „Centrum Badań ADR – Prawo i Gospodarka” prowadząc interdyscyplinarne badania i analizy z zakresu alternatywnych systemów pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich, które pomagają konsumentom i przedsiębiorcom dojść do porozumienia w sporze. W wizytowanej jednostce działa Konsorcjum naukowo-przemysłowe „Bezpieczeństwo gospodarcze Polski”. Celem konsorcjum jest podnoszenie konkurencyjności polskiej gospodarki. Wśród inicjatyw Konsorcjum należy wymienić uruchomienie programu Bank Case

Study (dotychczas skorzystały z tej formy współpracy PGNIG SA, PGE Dystrybucja, Grupa Azoty).

W ścisłej współpracy z otoczeniem gospodarczym przy pracach w konsorcjum polegających na tworzeniu opinii prawnych, w ramach kazusów zleconych przez spółki, udział wzięło 12 studentów kierunku „prawo”. Na WPPKiA KUL działa Ośrodek Doskonalenia Umiejętności Prawniczych (*The Center for Advancing Legal Skills - CALS*) w celu propagowania rozwoju umiejętności prawniczych wśród studentów i praktyków prawa. W 2017 r. zorganizowano *High School Moot Court Competition*, konkurs symulacji rozpraw amerykańskich dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Kolejną formą współpracy wizytowanej jednostki z interesariuszami zewnętrznymi są bezpłatne porady prawne w ramach Uniwersyteckiej Poradni Prawnej KUL. Jest to forma kliniczna prowadzenia zajęć, w ramach której studenci, realizując program studiów i pod opieką pracowników naukowych, pracują na rzecz osób poszukujących pomocy prawnej (z reguły dotkniętych ubóstwem). W roku akademickim 2017/2018 wszystkie sekcje poradni poprowadziły łącznie ponad 300 indywidualnych spraw, co sytuuje UPP KUL w czołówce najbardziej aktywnych poradni prawnych w Polsce.

Wizytowana jednostka uczestniczy w forum spotkań, wymiany myśli i rozwoju dyskursu problematyki prawa kosmicznego będąc stroną w Polskim Centrum Prawa Kosmicznego im. Manfreda Lachsa wraz z Polską Agencją Kosmiczną, MSZ, MON, MSWiA, PAN oraz innymi uniwersytetami.

WPPKiA KUL współpracuje również z otoczeniem społecznym. Realizuje porozumienia o współpracy z sześcioma szkołami ponadpodstawowymi w zakresie organizacji wielu inicjatyw miejskich i uniwersyteckich dedykowanych uczniom, w tym przygotowując własne prezentacje na coroczny Lubelski Festiwal Nauki. W ramach szeroko rozumianej współpracy pracownicy Wydziału prowadzą liczne zajęcia edukacyjne dla młodzieży, cykl wykładów „*Akademia Prawa Unii Europejskiej*” oraz liczne konkursy na przykład: „*Znaj swoje prawa*”. Mocnym akcentem działań wizytowanej Jednostki na rzecz interesariuszy zewnętrznych jest wprowadzenie bezpłatnego poradnictwa prawnego dla osób niezamożnych, migrantów i uchodźców w ramach działalności Fundacji Instytut na rzecz Państwa Prawa założonej przez pracowników, absolwentów Wydziału oraz amerykańskich prawników. W ramach działalności fundacji powstało Centrum Badań nad Europejskim Prawem i Polityką Migracyjną KUL.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Zakres i rodzaj współpracy WPPKiA KUL prowadzącego kierunek prawo jest zgodny z dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia. Właściwie przygotowuje studentów do wejścia na rynek pracy oraz do odbywania aplikacji prawniczych. Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego w tym współpraca z członkami Rady Ekspertów jest prowadzona systematycznie, ma charakter stały i przybiera zróżnicowane formy takie jak organizacja praktyk, staży studenckich, wolontariatów, udziału przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w prowadzeniu zajęć lub weryfikacji

efektów uczenia się, analiz potrzeb rynku pracy i losów absolwentów kierunku, adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Ponadto Jednostka prowadzi okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów. Kierunek współpracuje również w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych w ramach umowy sieci naukowej *Polska sieć naukowa - Badania naukowe i prace rozwojowe na rzecz realizacji zrównoważonego rozwoju* z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Uniwersytetem w Białymstoku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

- powołanie Lubelskiego Centrum Arbitrażu i Mediacji (CAM), którego celem podstawowym prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych oraz postępowań arbitrażowych. Działalność CAM umożliwia studentom pogłębienie wiedzy i umiejętności poprzez uzupełnienie programu studiów o zajęcia obowiązkowe z mediacji i negocjacji.

- rozwijanie wśród studentów kluczowych kompetencji: przedsiębiorczej, analityczno-informatycznej, komunikacyjnej, zawodowej podczas certyfikowanych szkoleń i wyspecjalizowanych warsztatów zgodnych z oczekiwaniami pracodawców poprzez realizację projektu związanego z *„Zintegrowanym Programem Podnoszenia Kompetencji studentów i pracowników Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II”*. Projekt zawiera również udział studentów w dedykowanych wizytach studyjnych u potencjalnych pracodawców lub w zespołach projektowych realizowanych we współpracy z praktykami.

- działania Konsorcjum naukowo-przemysłowego *„Bezpieczeństwo gospodarcze Polski”*. Celem konsorcjum jest podnoszenie konkurencyjności polskiej gospodarki. Wśród inicjatyw Konsorcjum należy wymienić uruchomienie programu Bank Case Study (dotychczas skorzystały z tej formy współpracy PGNIG SA, PGE Dystrybucja, Grupa Azoty).

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Proces kształcenia podlega umiędzynarodowieniu poprzez wprowadzanie do programu studiów przedmiotów w językach obcych, przygotowanie kadry do prowadzenia przedmiotów w języku obcym oraz zatrudnianie (czasowe lub stałe) wykładowców zagranicznych, prowadzących zajęcia w języku obcym. W ramach podnoszenia kompetencji kadry dydaktycznej, oferowane są kursy i programy stażowe, co wymiennie przekłada się na rozbudowywanie oferty dydaktycznej w językach obcych.

Umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej służą podpisane w ramach programu Erasmus+ umowy partnerskie, pozwalające na wyjazdy w ramach krótkoterminowych pobytów dydaktycznych i stażowych. Wyjazdy w celu prowadzenia zajęć w ramach Erasmus+

zrealizowało w r. akad. 2017/2018 10 pracowników Wydziału. Ponadto, w 2018 r. odbyło się 57 wyjazdów zagranicznych w celu przeprowadzenia kwerend naukowych oraz udziału w zagranicznych konferencjach, zaś 2 pracowników WPPKiA otrzymało Stypendium Fulbrighta. Umieźdzynarodowienie studiów odbywa się również poprzez przyjazdy wykładowców; w roku akad. 2017/2018 na Wydziale zajęcia poprowadziło 6 wykładowców z zagranicznych ośrodków w ramach programu Erasmus+. W poprzednich latach miały miejsce również przyjazdy w ramach grantów z Funduszu Wyszehradzkiego oraz Fulbrighta (2 osoby) oraz na podstawie umów dwustronnych (7 osób) i nieformalnych kontaktów kadry akademickiej (3 osoby). Nadto na Wydziale zatrudnionych jest dwóch profesorów obcojęzycznych. Ponadto, KUL oferuje szereg stypendiów dla doktorantów i kadry akademickiej, mających na celu upowszechnienie ich badań za granicą, udział w konferencjach, kwerendy oraz staże zagraniczne (NAWA PROM, umowy bilateralne). Jednostka współpracuje w ramach Wschodnioeuropejskiej Sieci Uniwersytetów. Sieć ta skupia w sobie Uniwersytety z Białorusi, Ukrainy, Gruzji i Mołdawii. Celem stworzenia Sieci była partnerska współpraca w zakresie m.in. kształcenia studentów. Efektem współpracy w ramach tej Sieci był m.in. 3. miesięczne wymiany stażowe nauczycieli akademickich WPPKiA przyjętych przez ww. Uniwersytet. W ramach tej współpracy goszczono także studentów z Gruzji. WPPKiA KUL przyjął także kadrę akademicką z Uniwersytetów: Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fedkowycza, Ukraina, Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Ivana Franki, Ukraina i Lwowskiego Uniwersytetu Narodowy im. Ivana Franki, Ukraina, Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu Narodowego im. Łesi Ukrainki w Łucku. Z Uzhhorodskim Uniwersytetem Narodowym, Ukraina prowadzimy wymiany stażowe kadry naukowej oraz wspólne projekty naukowe. Ponadto, na poziomie wydziałowym podpisano 8 porozumień o współpracy z jednostkami zagranicznymi (z Armenii, Gruzji, Rumunii, Szwajcarii, Ukrainy).

Młodzi pracownicy podkreślają, że władze Wydziału prezentują bardzo przychylną postawę wobec indywidualnych zgłoszeń pracowników dotyczących wyjazdów zagranicznych – zarówno krótko- jak i długoterminowych. Ponadto, młodzi pracownicy podkreślają, że istniejąca na Wydziale relacja mistrz-uczeń ułatwia im umiędzynarodowienie ich badań poprzez korzystanie z sieci kontaktów profesorów.

Opieka kadry naukowej nad studentami uczestniczącymi w międzynarodowych konkursach *moot court* jest również przejawem umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Jednym z ostatnich sukcesów jest zajęcie przez studentów prawa VI miejsca w *International Client Consultation Competition* w Maastricht (edycja *Contracts: Mistakes and otherbases for performance*). Pracownicy WPPKiA wspierają studentów w przygotowaniu się do prestiżowych *Philip C. Jessup International Law Moot Court Competition*, *Manfred Lachs Space Law Moot Court Competition* czy *Louis M. Brown Forest S. Mosten International Client Consultation Competition*. Innowacyjną praktyką jest prowadzenie *Ośrodka Doskonalenia Umiejętności Prawniczych (The Center for Advancing Legal Skills – CALS)*. W ramach jego działalności, studenci nabywają praktyczne umiejętności prawnicze, przygotowując symulacje rozpraw w języku angielskim. Dodatkowo, w 2017 r., zorganizowano przy współudziale kadry i studentów prawa *High School Moot Court Competition*, konkurs symulacji rozpraw amerykańskich dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Dzięki podobnym działaniom studenci jednostki utrwalać i udoskonalać wiedzę prawniczą oraz kompetencje językowe.

Należy podkreślić, że umiędzynarodowienie procesu kształcenia przejawia się również we współpracy naukowej i z zagranicznymi instytucjami. Relacje takie zaowocowały m.in. powstaniem programu stypendialnego *Hill-Sadowski Scholarship*, dzięki któremu od 2015 r. w drodze konkursu wyłania się wśród studentów prawa laureata, który odbywa wakacyjny staż w California Superior Court.

Umiędzynarodowieniu podlegają również prace badawcze inicjowane i prowadzone przez samych studentów prawa. Przykładowo, w 2018 r. studenci z Sekcji Prawa Finansowego i Podatkowego Koła Naukowego Studentów Prawa KUL zorganizowali w Sztokholmie seminarium dotyczące szwedzkiego systemu podatkowego. W 2019 r. studenci zrzeszeni w Gildii Akademickiej Piusa XI współorganizowali konferencję dotyczącą prawa rzymskiego na Uniwersytecie we Lwowie. Umiędzynarodowieniu procesu kształcenia sprzyja dostęp do międzynarodowych prawniczych baz danych, publikacji w językach obcych i czasopism zagranicznych. Dostęp elektroniczny możliwy jest poprzez zalogowanie do systemu e-kul, a także na komputerach podłączonych do sieci uniwersyteckich.

Proces umiędzynarodowienia programu kształcenia, jak również umiędzynarodowienia badań prowadzonych przez pracowników i studentów prawa podlega ciągłej ewolucji i udoskonaleniu. Plany rozwoju kierunku zakładają dodatkowe rozbudowanie oferty zajęć w językach obcych (włoskim, niemieckim, rosyjskim). W ramach Strategii Rozwoju KUL w Instytucie Prawa podejmowane są konkretne działania służące umiędzynarodowieniu (rozmowy dotyczące współpracy z Uniwersytetem w Bari, Ukraińskim Uniwersytetem Katolickim we Lwowie, Uniwersytetem Francisco de Vitoria w Madrycie, Uniwersytetem Gregoriańskim w Rzymie, rozszerzanie oferty Erasmus+, zaproszenia na wykłady gościnne, współpraca z jednostkami zagranicznymi działającymi w ramach sieci badawczych utworzonych z udziałem Wydziału itp.). Działania takie zgodne są z koncepcją rozwoju Uniwersytetu, zawartą w Strategii Rozwoju KUL na lata 2014-2020, gdzie zaznaczono, że Uczelnia podejmuje projekty i wspólne inicjatywy z najbardziej liczącymi się ośrodkami naukowymi w wymiarze krajowym i międzynarodowym.

Przede wszystkim sami pracownicy Wydziału, korzystając ze swoich międzynarodowych kontaktów, szukają nowych kanałów współpracy naukowej i dydaktycznej. Przykładem jest działalność Katedry Prawa Finansowego i Podatkowego KUL, w ramach której zainicjowano Międzynarodową Sieć Naukową KULTAX, którą współtworzą Katedry Finansów z Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu (Czechy); Uniwersytetu w Trnawie (Słowacja); Uniwersytetu w Debreczynie (Węgry); Uniwersytetu Bebeş-Bolyai w Kluż-Napoka (Rumunia) oraz Uniwersytetu Sulchan - Saba Orbeliani w Tbilisi (Gruzja).

Rozwojowi umiędzynarodowienia służy również stale zwiększająca się oferta instytucji i miejsc ewentualnych pobytów dydaktycznych i naukowych w ramach programu Erasmus+, a także wsparcie Władz Wydziału w przygotowywaniu wniosków stypendialnych przez studentów i pracowników do instytucji oferujących stypendia na pobyty zagraniczne (Fulbright, Fundusz Wyszehradzki, NAWA itp.).

Ze strony Wydziału podejmowane są również akcje promocyjne i informacyjne, służące wsparciu studentów w korzystaniu z możliwości umiędzynarodowienia ich studiów i badań. Na Wydziale działają koordynatorzy ds. wyjazdów w ramach programu Erasmus+, którzy służą studentom swoją wiedzą i doświadczeniem. Ich opieką są objęte zarówno osoby wyjeżdżające,

jak i przyjeżdżające. Obecnie, studenci mają możliwość wyjazdów w ramach zawartych 47 umów partnerskich, z uczelniami z Belgii, Bułgarii, Czech, Finlandii, Francji, Hiszpanii, Litwy, Macedonii, Niemiec, Rumunii, Słowacji, Turcji, Węgier i Włoch.

Okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia prowadzone są w ramach działania Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a także, pomocniczo, Komisji Programowej Instytutu Prawa. W ramach struktur Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia analizowane są dane dotyczące skali aktywności międzynarodowej pracowników i studentów, zasięgu i zakresu tej aktywności. Informacje te przekazywane są przez właściwe agendy uniwersyteckie (Działu Współpracy Międzynarodowej, Działu Krajowych Projektów Naukowych i Działalności Statutowej, Działu Projektów Międzynarodowych, Działu Ewaluacji i Monitoringu Działalności Naukowej oraz Uniwersyteckiego Centrum Rozwijania Kompetencji). Komisja wydaje zalecenia i rekomendacje, przedstawiane Radzie Wydziału, a Władze Wydziału omawiają je na spotkaniach z pracownikami. Komisja Programowa Instytutu Prawa analizuje dane dotyczące zainteresowania studentów zajęciami w językach obcych dostępnych w ramach realizowanego programu studiów.

Wyniki prac Komisji są przedstawiane Radzie Wydziału oraz na spotkaniach z pracownikami, gdzie dyskusji poddaje się możliwości intensyfikacji umiędzynarodowienia kształcenia oraz projektowane strategie rozwoju i umiędzynarodowienia badań.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Dążenie do umiędzynarodowienia odbywa się poprzez wprowadzenie do programu studiów oferty zajęć w językach obcych, prowadzeniu kursów i staży podnoszących kompetencje językowe kadry prowadzącej zajęcia w językach obcych, wymiany i wyjazdy zagraniczne studentów i pracowników, opiekę kadry nad studentami uczestniczącymi w międzynarodowych konkursach, udział studentów w międzynarodowych konferencjach i szkoleniach, oraz wsparcie strukturalno-organizacyjne: na WPPKiA funkcjonuje Pełnomocnik ds. Erasmus+, zaś w kompetencjach prodekanów: ds. kształcenia i studiów doktoranckich, ds. studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, jak też ds. nauki mieszczą się szczegółowe zadania w zakresie umiędzynarodowienia studiów i kadry dydaktycznej. W ramach rozwoju kierunku planowane jest wznowienie działalności Szkoły Prawa Amerykańskiego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

.....

Zalecenia

.....

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Studenci wizytowanego kierunku otrzymują wsparcie w trakcie ich procesu kształcenia, które można ocenić jako kompleksowe. Specyfika kierunku prawo determinuje konieczność dedykowania konkretnych możliwości, pozwalających rozwijać się naukowo oraz skutecznie wchodzić na rynek. Podczas spotkania ZO PKA studenci wskazywali, iż szereg działań podejmowanych przez Uczelnię sprzyja osiąganiu przez nich efektów uczenia się. Szczególne znaczenie dla studentów ma możliwość działalności w kole naukowym oraz Uczelnianej Poradni Prawnej, gdzie zdobywają praktyczne doświadczenie przygotowujące ich do pracy w ramach zawodów prawniczych. Studenci wskazywali również na tzw. prostudenckie podejście kadry, przejawiające się m.in. poprzez zorientowanie na potrzeby studentów podczas poszczególnych zajęć.

Nauczyciele akademicki są dla studentów dostępni podczas konsultacji, które są dostosowane do planu zajęć studentów. Odbývają się one w ciągu tygodnia na studiach stacjonarnych oraz na studiach niestacjonarnych podczas zjazdów. Informacje o terminie i miejscu konsultacji podane są do wiadomości studentów na tablicach (przy Katedrach) oraz platformie e-KUL zarówno w rozkładzie zajęć, jak również poprzez spersonalizowaną stronę www pracownika w zakładce „konsultacje”. Studenci wizytowanego korzystają z możliwości kontaktu z nauczycielami akademickimi za pośrednictwem poczty elektronicznej, otrzymując odpowiedzi niezwłocznie.

System rozpatrywania próśb i zażaleń w opinii studentów działa sprawnie. Studenci zgłaszają swoje postulaty poprzez samorząd studencki. Podczas wizytacji odbyło się spotkanie z przedstawicielami samorządu, którzy otrzymują pełne wsparcie organizacyjne i finansowe ze strony Uczelni. Studenci mają również możliwość bezpośredniego kontaktu w sprawach studenckich z władzami jednostki, z którego korzystają. Dla każdego rocznika studentów powoływany jest również opiekun, spośród pracowników naukowo-dydaktycznych. Opiekunowie pozostają w stałym kontakcie z władzami Wydziału oraz ze starostami lat w sprawach bieżących związanych z organizacją procesu dydaktycznego (zgodnie z *Regulaminem działania opiekuna roku*). Do zadań opiekuna roku należy m.in. stały kontakt ze starostą roku oraz samorządem studenckim w sprawach bieżących związanych z organizacją procesu uczenia się. Zadaniem opiekuna roku jest również inspirowanie i koordynowanie aktywności społecznej studentów na rzecz Uniwersytetu i społeczności lokalnej. W opinii członków samorządu studenckiego taka dodatkowa rola opiekuna roku jest przydatna dla skuteczności ich działań.

Studenci aktywnie realizują swoje zainteresowania działając w kole naukowym zorganizowanym wokół gałęzi prawa. Jest ono podzielone na sekcje, Prawa Cywilnego i Procedury Cywilnej, Prawa Finansowego i Podatkowego, Prawa Handlowego, Prawa Karnego, Procedury Karnej i Kryminalistyki, Teorii i Filozofii. Koło realizuje działania naukowe pod opieką pracowników naukowo-dydaktycznych. W opinii studentów wizytowanego ocenianego kierunku merytoryczne wsparcie należy ocenić pozytywnie, nauczyciele akademicki angażując

się w działalność, wskazując studentom m.in. tematy naukowe które powinny być przedmiotem ich zainteresowania. Studenci uczestniczą w konferencjach naukowych, czynią również w ostatnim czasie dodatkowe starania, aby zwiększyć liczbę publikacji z nich wynikających. Studentom działającym w kole naukowym udostępnia się również infrastrukturę Wydziału na potrzeby ich aktywności, a także finansuje w stopniu wystarczającym m.in. uczestnictwo w konferencjach naukowych. Istotna z perspektywy studentów jest również możliwość działalności w ramach Uczelnianej Poradni Prawnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Głównym celem organizacji jest pomoc osobom niezamożnym w rozwiązywaniu problemów prawnych.

Pomoce naukowe niezbędne do uzyskania odpowiednich efektów kształcenia są w opinii studentów przydatne. Jakość materiałów dydaktycznych jest oceniana pozytywnie. Nauczyciele akademicki wysyłają materiały na swoje zajęcia za pośrednictwem poczty elektronicznej do wszystkich studentów uczestniczących w kursach. Z perspektywy studentów ocenianego kierunku materiały wysyłane drogą elektroniczną są na odpowiednim poziomie, adekwatne do treści omawianej na zajęciach.

Pozytywnie należy ocenić wsparcie ofertę praktyk i staży, oferowaną przez jednostkę za pośrednictwem Biura Karier. Proces odbywa się m.in. poprzez przygotowywanie certyfikowanych szkoleń. Realizuje się również program *Twój Potencjał – Nasze Wsparcie*, w ramach którego prowadzi m.in. serwis ofert pracy, praktyk (w tym również nadobowiązkowych) i staży, poradnictwo zawodowe, coaching kariery, doradztwo biznesowe, szkolenia oraz program ambasadorski – *zdobądź doświadczenie na studiach*. Działaniami, które studenci cenią sobie w sposób szczególny są m.in. kursy z pozyskiwania środków unijnych oraz staże z cyklu *law in action*, zorientowane na zdobywanie umiejętności praktycznych.

Kolejnym z aspektów wsparcia studentów jest organizacja ich udziału w programach wymiany międzynarodowej. Studenci mogą skorzystać z oferty wyjazdu do wybranej uczelni z listy proponowanej przez jednostkę. Uczelnia przeprowadza akcje informacyjne dotyczące możliwości udziału w programach, informując o aspektach organizacyjnych z tym związanych, w tym również dotyczących uznawalności zaliczanych przedmiotów. Pozytywnie w kontekście umiędzynarodowienia studiów, ale również zwiększania kompetencji studentów należy ocenić fakt, iż corocznie WPPKiA KUL oraz Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych organizuje Legal Forum, które służy rozwijaniu praktycznych umiejętności posługiwania się językiem angielskim.

Jednostka zdefiniowała zasady, według których jednostka powinna wspierać proces kształcenia studentów z niepełnosprawnościami. W ramach uczelni, na rzecz osób z konkretnymi niepełnosprawnościami, działają dedykowane dla nich jednostki. Centrum Aktywizacji Osób z Niepełnosprawnością to jednostka Uczelni odpowiedzialna za niesienie pomocy studentom z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Jej zadaniem jest skuteczne usuwanie zauważalnych lub zgłaszanych przeszkód w dostępie do nauki (barier architektonicznych, brak materiałów dydaktycznych), doradztwo i pomoc pracownikom dydaktycznym. Centrum Adaptacji Materiałów Dydaktycznych dla Niewidomych, które opracowuje podręczniki i materiały

dydaktyczne w brajlu oraz prowadzi kursy orientacji przestrzennej. Centrum wyposażone jest w pracownię komputerową ze specjalistycznym oprogramowaniem oraz linijkami brajlowskimi oraz nowoczesne laboratorium językowe z dostosowaniami dla osób niewidomych. Centrum Edukacji Studentów Niesłyszących i Słabosłyszących, które wspiera edukację osób z dysfunkcją słuchu. Z perspektywy studenckiej pozytywnie należy ocenić działania na rzecz wyrównywania szans studentów, szczególnie zaś dostosowanie dostępności lektoratu języka angielskiego dla osób niesłyszących.

Studenci pozytywnie oceniają jakość obsługi administracyjnej w sprawach związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną. Jest to jedna z mocniejszych stron dedykowanego wsparcia, sprawy realizowane są szybko oraz sprawnie. Godziny Dziekanatów są dostosowane do planu zajęć studentów, a kadra wspierająca proces kształcenia oceniania jest jako kompetentna oraz przyjaźnie nastawiona do studentów. Atutem jest również fakt, iż Uczelnia dba o doskonalenie kompetencji pracowników, poprzez dedykowane dla nich szkolenia, pod hasłem *Forum Dziekanatów*.

Studentom dedykuje się również działania motywujące, do osiągania przez nich dobrych wyników w nauce. Do istotnych form wsparcia w bieżącym roku akademickim należy IV edycja bezpłatnego kursu na aplikacje prawnicze, skierowanego do 30 najlepszych studentów V roku prawa. Konkurs jest oparty jest na decyzji Kolegium Dziekańskiego i umożliwia dodatkowe przygotowanie do wejścia na rynek pracy. Innymi wydarzeniami, które motywują studentów są organizowane dla nich konkursy krasomówcze, a także wyjazdy do instytucji zajmujących się prawem w praktyce, takich jak Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury czy też Sąd Najwyższy.

Uczelnia dba również o finansowe motywowanie studentów, w szerszym wymiarze aniżeli wskazywałyby na to wyłącznie przepisy Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce. Stypendium Towarzystwa Przyjaciół KUL jest przyznawane studentom studiów stacjonarnych za szczególne, bezinteresowne zaangażowanie na rzecz społeczności uniwersyteckiej, w różnych przestrzeniach. W ciągu roku akademickiego przyznawane jest dwa razy – na semestr zimowy i letni (każdorazowo na 5 miesięcy). Stypendyści Towarzystwa Przyjaciół KUL to osoby angażujące się w działalność kół naukowych, studenci reprezentujący uniwersytet na forum ogólnopolskim i międzynarodowym poprzez uczestnictwo w różnorodnych projektach, sportowcy i ludzie, którzy wspierają np. swoich niepełnosprawnych kolegów.

Na Wydziale, w odniesieniu do studentów kierunku prawo prowadzone są przy udziale studentów okresowe przeglądy wsparcia studentów. Działania mają jednak charakter głównie nieformalny, opierają się na współpracy władz z samorządem studenckim, pozostającym w kontakcie ze starostami, a przez to ze wszystkimi studentami Wydziału. Dodatkowo opiekun każdego roku monitoruje potrzeby edukacyjne studentów w ramach spotkań organizowanych nie rzadziej niż dwa razy w semestrze. Opiekun roku zobowiązany jest do składania dziekanowi rocznego sprawozdania ze swej działalności. Studenci mają swoich przedstawicieli w organach uczelni, a także komisjach i zespołach odpowiedzialnych za proces zapewniania jakości kształcenia. Działaniem, które z inicjatywy studentów jest realizowane i ma na celu

promowanie najlepszych nauczycieli akademickich jest organizowany przez samorząd studencki konkurs „Najlepszy dydaktyk roku”, którego kryterium jest jakość prowadzenia zajęć.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

System opieki i wsparcia można określić jako kompleksowy, odnoszący się do wszystkich istotnych z perspektywy studenta aspektów. Działalność jednostki w tym zakresie uwzględnia wszystkie pojawiające się potrzeby, jest również dostępny dla każdego ze studentów. Istotne dla studentów wizytowanego kierunku jest to aby kształcenia uwzględniało wszechstronny wybór realizowanej przez nich drogi zawodowej. Z perspektywy studentów odpowiednio realizuje się zadania w tym zakresie, poprzez propozycje kierowane do studentów przez Biuro Karier KUL. Znaczenie do rozwoju studentów ma również możliwość aktywności w ramach Koła Naukowego, którego sekcję są zorientowane na poszczególne gałęzie prawa. Wsparcie organizacyjne i merytoryczne dla studentów w tej działalności umożliwia im początek prowadzenia przez nich działalności naukowej. Istotna dla studentów jest również możliwość realizacji zadań w ramach Studenckiej Poradni Prawnej, co umożliwia stosowanie prawa w praktyce i sprzyja uzyskiwaniu kierunkowych efektów uczenia się. Również system skarg, próśb i zażaleń, a także wsparcie ze strony pracowników administracyjnych można ocenić pozytywnie.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Upowszechnianie informacji na temat systemu zapewniania jakości kształcenia należy do zakresu działań Uniwersyteckiej Komisji ds. Jakości Kształcenia zgodnie z § 4 pkt 8 Uchwały Senatu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II z dnia 29 listopada 2012 r., w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Interesariusze wewnętrzni (pracownicy, studenci, doktoranci i słuchacze) i zewnętrzni mają dostęp online do aktualnych informacji tworzących zbiór działań na rzecz jakości kształcenia poprzez strony www oraz e-KUL. Dodatkowo, do Rady Ekspertów, będącej przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych rozsyłane są drogą e-mailową informacje dotyczące jakości kształcenia, a także przedstawia się je w trakcie spotkań Rady. Interesariusze wewnętrzni są dodatkowo informowani o zagadnieniach dotyczących jakości kształcenia w trakcie spotkań z Władzami Wydziału, a studenci także w trakcie spotkań z opiekunami roku. Natomiast w związku z ideą angażowania szerokiego spektrum interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych Wydziału i Uczelni w proces podnoszenia i zapewniania najwyższej jakości kształcenia, docelowo planowane jest uruchomienie specjalnej zakładki "Konsultacje społeczne", za pomocą której będzie możliwe nadsyłanie uwag do opracowywanych projektów regulacji, procedur i

dokumentów. Upowszechnione informacje przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia podlegają ocenie przez Uniwersytecką Komisję ds. Jakości Kształcenia. Do zadań Komisji zgodnie § 3 pkt 7 Regulaminem Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II z dnia 7 lutego 2013 r. należy w szczególności coroczne przedstawianie Dziekanowi oraz Radzie Wydziału sprawozdanie z prac Komisji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Informacja o studiach jest dostępna publicznie dla szerokiego grona odbiorców, w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią. Dotyczy informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku pedagogika oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów. Jest dostępna także dla osób z niepełnosprawnością. Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Monitorowanie jakości kształcenia na kierunku *prawo* dokonywane jest przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Podstawą jej funkcjonowania jest uchwała Senatu KUL z 29 listopada 2012 r. w sprawie *Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia*. Komisja działa w oparciu o własny regulamin (regulamin Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia WPPKiA KUL z 7 lutego 2013 r.), który określa zadania komisji i jej skład oraz tryb działania (http://www.kul.pl/files/1418/public/regulamin_wkds.jk.pdf). W ramach Komisji działają zespoły: ds. Ewaluacji Systemu Jakości Kształcenia; ds. Oceny Jakości Kształcenia; ds. Programowych i Relacji z Interesariuszami Zewnętrznymi; ds. Polityki Rozwoju Nauczycieli Akademickich; ds. Wewnętrznych Regulacji Systemu Jakości Kształcenia. Komisja czuwa nad aktualizacją programu kształcenia, dopasowując go do aktualnych potrzeb studentów, ich zainteresowań oraz potrzeb rynku. Aktualnie przyjęła dokumentację programową na lata 2019/20-2023/24. Komisja prowadzi również stałe działania mające na celu pozyskiwanie opinii studentów i interesariuszy zewnętrznych odnośnie do programu kształcenia. Zgodnie z Regulaminem, do zadań Komisji należy w szczególności: opracowanie polityki jakości kształcenia oraz procedur zapewniania jakości kształcenia zgodnie ze strategią rozwoju Wydziału; prowadzenie oceny jakości kształcenia na Wydziale; przedstawianie dziekanowi

propozycji działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia na Wydziale na podstawie wyników oceny; wdrażanie i monitorowanie realizacji Krajowych Ram Kwalifikacji na Wydziale; współpraca z przedstawicielami pracodawców i ekspertów w zakresie konsultacji programów i efektów kształcenia na kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale; określenie zasad oceny i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale; coroczne przedstawianie dziekanowi oraz radzie wydziału sprawozdania z prac Komisji. W celu efektywnej realizacji swoich zadań Komisja może powoływać zespoły eksperckie i robocze, o charakterze stałym lub doraźnym.

W odniesieniu do weryfikacji założonych efektów kształcenia na kierunku *prawo* działający w ramach Komisji Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia analizuje proces ewaluacji zajęć, monitoruje oceny wystawiane w ramach prowadzonych przedmiotów na kierunku *prawo* oraz bada satysfakcję studentów z warunków materialnych studiowania i funkcjonowania administracji. Do realizacji tych zadań wykorzystuje wypełniane przez studentów ankiety ewaluacyjne, jak również analizuje protokoły z przeprowadzanych hospitacji zajęć. Kluczową rolę w ocenie jakości zajęć pełni system ewaluacji zajęć w formie anonimowych ankiet wypełnianych przez studentów za pośrednictwem platformy e-kul. Każdy semestr zajęć kończy się ewaluacją, do której studenci zachęceni są przez samych prowadzących. Przykładowo, w semestrze zimowym 2018/2019 ankiety ewaluacyjne zostały udostępnione studentom w pierwszej połowie stycznia 2019 r. i możliwość ich wypełniania w systemie zakończyła się 27 stycznia 2018 r. Przykładowe pytania dotyczą stopnia, w jakim udział w zajęciach przyczynił się do nabycia przez studentów nowej wiedzy, kompetencji lub umiejętności; skali satysfakcji (0-4) z przygotowania prowadzącego do zajęć, stosowanych metod przeprowadzania zajęć, postawy nauczyciela względem studentów; a także zadowolenia studenta z warunków lokalowych, liczebności grupy oraz wyposażenia sali. Istnieje również możliwość swobodnej wypowiedzi pisemnej w osobnej rubryce, gdzie studenci wpisują inne istotne kwestie, które ich zdaniem powinny zostać poruszone. Ocena zajęć jest anonimowa (po zatwierdzeniu i wysłaniu ankiety dane dotyczące respondenta są automatycznie usuwane). W okresie 28 stycznia – 10 lutego 2019 r. trwała zimowa sesja egzaminacyjna, w czasie której ani wypełniający ankiety studenci, ani prowadzący zajęcia, nie mieli możliwości wglądu do ich wyników. Wyniki zostały udostępnione 11 lutego, po zakończeniu sesji. Takie skonstruowanie kalendarza wynikało ze zgłaszanych przez studentów postulatów i obaw o wpływ wyników ankiet na przygotowywane przez prowadzących egzaminy. Prowadzący zajęcia ma obowiązek raportowania w określonym terminie przełożonemu o wynikach oceny. Kierownicy Katedr odbywają spotkania z prowadzącymi zajęcia, omawiając wyniki ewaluacji i wskazując kierunki niezbędnych zmian, a wyniki ankiet przekazują Dyrektorowi Instytutu, a dalej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Radzie Wydziału. Wyniki ewaluacji zajęć przekładają się na konkretne decyzje dotyczące programu studiów (np. zmiany usytuowania zajęć na ostatnich latach studiów), sposobu prowadzenia zajęć (np. zmiany w zakresie wprowadzania zajęć warsztatowych oraz większego nasycenia zajęć aspektami praktycznymi), czy też materialnych warunków studiowania (np. reakcja na postulaty poprawy w tym zakresie w postaci podwyższenia standardu bazy dydaktycznej – remont pomieszczeń w CJPII, remont Collegium Iuridicum zaplanowany na VII/VIII 2019 r. oraz wyposażenie dużych i średnich sal w 72 projektory, 56 ekranów, 12 tablic multimedialnych, 110 komputerów, unowocześnienie 2

pracowni komputerowych; planowane na 2019 r. działania w ramach rezerwy w wysokości 1 mln zł).

Po zakończeniu semestru zimowego dodatkowo spotkanie ze studentami wszystkich roczników, zachęcające do wypełniania ankiet, odbył Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia. Kolejne spotkania promujące i podsumowujące proces ewaluacji odbyło się podczas LEXALIÓW. Ponadto, w ramach stałego monitorowania założonych efektów kształcenia, przeprowadzane są hospitacje zajęć. W ramach tych działań sporządzane są protokoły, w których odnotowywane są ogólne uwagi co do przebiegu zajęć, jak również sugestie dotyczące zmian. Przebieg hospitacji regulowany jest przyjętym obecnie przez WPPKiA regulaminem hospitacji z 7 marca 2019 r. (nowa regulacja przewiduje m.in. możliwość prowadzenia hospitacji doraźnych). Dobrą praktyką przyjętą przez przełożonych jest odbywanie spotkań z prowadzącym zajęcia w celu omówienia wyników hospitacji. Głównym celem hospitacji zajęć warsztatowych i ćwiczeń jest ukierunkowanie prowadzącego na konieczność unikania powtarzania treści przekazywanych w ramach wykładu i podjęcie działań mających za zadanie przekazywanie wiedzy o charakterze praktycznym, przy uwzględnieniu tła naukowego. W przypadku negatywnej oceny nauczyciela akademickiego przeprowadzana jest ponowna hospitacja celem weryfikacji, czy wdrożono zalecenia. Dodatkowo, Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia uwzględnia opinie studentów – członków Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia; analizuje informacje i opinie zgłaszane przez studentów opiekunom roku, a także zajmuje się indywidualnymi przypadkami zgłaszanymi przez studentów Prodziekanowi ds. Studenckich. Przykładowo, Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia zajmował się przypadkami zgłoszonymi w ankietach ewaluacyjnych dotyczących nieobecności pracownika na zajęciach (usprawiedliwionych). W wyniku rekomendacji Zespołu zostały przeprowadzone rozmowy przez Dyrektora Instytutu z pracownikiem i kierownikiem katedry oraz zasugerowano sposoby zapobiegania podobnym sytuacjom w przyszłości (prowadzenie zajęć przez innych pracowników katedry, wprowadzenie systemu e-learning do poszczególnych godzin zajęć).

Rekomendacje oraz zalecenia Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia, wynikające z analizy ankiet ewaluacyjnych, wyników hospitacji zajęć, jak również struktury ocen z zaliczeń i egzaminów, przekazywane są Radzie Wydziału oraz Kolegium Dziekańskiemu. Dziekan, na cyklicznych spotkaniach Władz Wydziału z pracownikami naukowymi, przedstawia przygotowane analizy oraz prowadzi dyskusje dotyczące wyników prac Zespołu. Opracowane wyniki przekazywane są również studentom, za pośrednictwem przedstawicieli Samorządu Studenckiego, będących członkami Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. W ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia analizowane są również przez władze Wydziału karty przedmiotów. Wynika to z konieczności zapewnienia spójności treści zajęć przez wszystkich prowadzących w ramach tego samego przedmiotu, ukierunkowania prowadzących na konieczność aktualizowania treści zajęć i dopasowywania ich do aktualnych potrzeb studentów, również wymagań zewnętrznych (zawodowych i rynkowych). Przy analizie kart zwraca się również uwagę na aktualność i dostępność obowiązkowej literatury.

Uzyskane we wszystkich wymienionych płaszczyznach i etapach wyniki wykorzystywane są podczas posiedzeń głównie Komisji Programowej oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Na ich podstawie w miarę możliwości formalnoprawnych dokonywane są zmiany w programie kształcenia, a także w planie studiów. Postulaty zmian dotyczą z jednej strony treści programowych np. wprowadzenia nowych przedmiotów fakultatywnych, czy zmiany limitu godzin dydaktycznych, ale także dotyczą umiejscowienia przedmiotów w planie studiów w poszczególnych semestrach czy latach studiów. Potwierdzeniem stałego monitorowania i okresowego przeglądu kształcenia (wraz z oceną osiągnięcia efektów kształcenia) jest coroczna korekta programu studiów dla kolejnych cykli. Jest to zatem metoda małych kroków. Bez wątpienia coroczna informacja zwrotna otrzymywana od Ministerstwa Sprawiedliwości, w szczegółowych zestawieniach poziomu zdawalności absolwentów Prawa KUL poszczególnych przedmiotów stanowi istotny i silny bodziec do wprowadzania zmian. Przykłady:

1. Informacje wskazujące na niewystarczające przygotowanie do rozwiązywania kasusów przez absolwentów prawa spowodowały zmianę formy zajęć z ćwiczeń prowadzonych w grupach 25 osobowych na warsztaty liczące maksymalnie 15 uczestników – dotyczy to głównie tych przedmiotów, w których studenci muszą nabyć umiejętność sporządzania pism procesowych, decyzji, formularzy. Obecnie w formie warsztatów prowadzone są zajęcia ze wszystkich procedur (cywilnej, karnej, administracyjnej), oraz następujących przedmiotów Negocjacje i mediacje w prawie polskim, Prawo cywilne – zobowiązania, Prawo handlowe, Prawo karne, Prawo podatkowe, Prawo spadkowe. Od 2019/2020 planowane jest poszerzenie warsztatów na przedmiot Prawo pracy.
2. Diagnoza słabego przygotowania do testów na egzaminach aplikacyjnych jeszcze w 2013 roku spowodowała wprowadzenie przedmiotu Metodologia zdawalności na aplikacje prawnicze.
3. Propozycje całościowego powtórzenia, uaktualnienia treści programowych pod kątem umiejętności ich praktycznego zastosowania, jak też powiązania prawa materialnego z procesowym, przedkładał przez interesariuszy zewnętrznych, podmioty przyjmujące studentów na staże i praktyki spowodowały wprowadzenie przedmiotu *Prawo i prawnik bieżące wyzwania*.
4. Wymagania współczesnych form komunikacji językowej, na którą zwracali uwagę studenci i pracownicy korzystający z wyjazdów w ramach programów Erasmus itp. spowodowały wprowadzenie nowego przedmiotu *Laboratorium w specjalistycznym języku nowożytnym*.
5. Wychodząc naprzeciw innowacyjnym formom rozwiązywania sporów wprowadzono przedmiot obowiązkowy Negocjacje i mediacje w prawie
6. Na wniosek studentów, a także na skutek sugestii interesariuszy zewnętrznych zwiększono wymiar godzin dydaktycznych dla procedury cywilnej i karnej, zmniejszono liczbę godzin z zarysu prawa kanonicznego. Wyeliminowano także z programu studiów lektorat z łaciny, na rzecz łaciny prawnej.
5. Zmiany szczegółowe dotyczyły przeniesienia niektórych przedmiotów na inny etap studiów np. Biblia - istota i rola w kulturze została przeniesiona z pierwszego roku na piąty; Historia filozofii z pierwszego roku na rok drugi. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat dokonywano także zmian ulokowania w programie studiów niektórych przedmiotów celem ułatwienia osiągnięcia efektów uczenia się.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL oparty jest na działaniach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia. Ich zadaniem jest monitorowanie obszarów tych działań Wydziału, które przekładają się na poziom jakości kształcenia. Do obszarów podlegających badaniu i ocenie należą: badanie satysfakcji studentów, badanie satysfakcji pracowników oraz monitorowanie losów absolwentów. Wypełnione elektronicznie (w systemie e-kul) przez wymienione grupy osób ankiety udostępniane są również kierownikom katedr, Dyrektorowi Instytutu Prawa oraz Dziekanowi. Koordynator poddaje tę dokumentację analizie, a jej wyniki przedstawia Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia w celu przygotowania propozycji rekomendacji dotyczących działań niezbędnych w wybranych obszarach. Obecnie, trwa opracowywanie wyników ankiet ewaluacyjnych wypełnianych po I semestrze zajęć, a na ich podstawie przygotowywana jest analiza (m.in. porównanie satysfakcji studentów z prowadzonych zajęć w odniesieniu do poprzednich roczników, skuteczność działań promocyjnych zachęcających do wypełniania ankiet). Co warto pokreślić, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL zajmuje drugie miejsce na uniwersytecie w statystykach dotyczących procentowego wypełniania przez studentów ankiet ewaluacyjnych. Wyniki ankiet są omawiane w ramach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, w której zasiadają przedstawiciele studentów, wskazani przez organy Samorządu. Ich analiza jest również przedmiotem obrad podczas posiedzeń Rady Wydziału, a także spotkań władz z Samorządem lub ogólną społecznością studencką WPPKiA, jak również podczas spotkań opiekunów roku z poszczególnymi rocznikami. Dzięki temu studenci mają poczucie, że ich postulaty są brane pod uwagę, co skutkuje zmianami korzystnymi dla studentów kierunku prawo. Partycypacja studencka w działalność organów odpowiedzialnych za zapewnianie jakości kształcenia (Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia i działające w jej ramach podzespoły) stanowi ważny punkt systemu monitorowania jakości kształcenia. Studenci mogą uczestniczyć w samoocenie osiągania własnych efektów kształcenia poprzez wypełnienie ankiet. Studenci kierunku prawo mają możliwość uzyskania informacji zwrotnej na temat stopnia realizacji efektów kształcenia przy danej ocenie poprzez konsultacje z nauczycielami akademickimi na dyżurach.

**Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu
Dokonałości Kształcenia**

Zalecenia

- 4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym
sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny
programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg
poszczególnych zaleceń)**

Zalecenie

Po analizie raportu z wizytacji, przeprowadzonej w roku akademickim 2011/2012, stwierdzono brak zaleceń.

**Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia
błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności**

.....

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64, z późn. zm.);
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).
7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą Nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
8. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego

Wtorek – 16 kwietnia 2019 r.

- 9.00 – 9.30 – spotkanie Zespołu Oceniającego z Władzami Uczelni
- 10.00-13.00 – spotkanie z samorządem studenckich, oraz przedstawicielami kół naukowych
- 12.00-13.00 – spotkanie ze studentami
- 12.00-13.00 – spotkanie z kadrą ocenianego kierunku studiów
- 13.00-14.00 – spotkanie z osobami odpowiedzialnymi za praktyki zawodowe oraz praktyki pilotażowe
- 13.30-14.00 – spotkanie z Pełnomocnikiem Rektora do spraw osób niepełnosprawnych, a także przedstawicielami Biura Karier.
- 13.30-14.00- spotkanie z przedstawicielem Biura Współpracy z Zagranicą – osobą odpowiedzialną za wymianę międzynarodową oraz umiędzynarodowienie procesu kształcenia.
- 14.00-15.00 – spotkanie z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego
- 15.00-16.00 – spotkanie z zespołem ds. wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia
- 16.00-17.00 – weryfikacja prac dyplomowych i etapowych.

Środa – 17 kwietnia 2018 r.

9.00-13.00 – prace Zespołu Oceniającego PKA, w tym hospitacje zajęć

13.00-14.00 – spotkanie końcowe z Władzami Uczelni

Podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego

prof. dr hab. Bożena Muchacka - ocena Kryterium 9,10.

dr Zbigniew Markwart - ocena Kryterium 1,2,3; prace etapowe, prace dyplomowe, hospitacja zajęć

dr hab. Tadeusz Biernat – ocena Kryterium 4,5; prace dyplomowe, hospitacja zajęć

prof. dr hab. Kamil Kardis – ocena kryterium 7;

Łukasz Denys – ocena kryterium 6;

Paweł Adamiec - sformułowanie opinii na temat kryterium 8, za którego ocenę odpowiada przewodniczący zespołu oceniającego;

mgr Artur Gawryszewski – sekretarz ZO.

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych

Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych

Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia, forma zajęć: wykład, ćwiczenia, konwersatorium, laboratorium, lektorat języka obcego itp.	Prawo wyznaniowe, wykład
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia	Dr Michał Zawiślak
Rok akademicki	2018/19
Kierunek /specjalność/forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)/ poziom studiów/rok studiów/semestr	Prawo, stacjonarne, jednolite magisterskie, III rok, VI sem.
a. formy prac etapowych	Egzamin
b. zgodności tematyki prac z sylabusem przedmiotu/modułu kształcenia	W pełni
d. poprawności doboru metod weryfikacji efektów	Bez zastrzeżeń. 23 pytania otwarte, 10 testowych (3 warianty odpowiedzi), 2 kazusy. Każde osobno ocenione, podano liczbę uzyskanych punktów.
e. zasadność oceny	Bez zastrzeżeń

Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia, forma zajęć: wykład, ćwiczenia, konwersatorium, laboratorium, lektorat języka obcego itp.	Postępowanie administracyjne i sądowo-administracyjne, ćwiczenia
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia	Dr hab. Jerzy Parchomiuk
Rok akademicki	2016/17
Kierunek /specjalność/forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)/ poziom studiów/rok studiów/semestr	Prawo, stacjonarne, jednolite magisterskie, IV rok, sem. VII,
a. formy prac etapowych	Kolokwium

b. zgodności tematyki prac z sylabusem przedmiotu/modułu kształcenia	W pełni
d. poprawności doboru metod weryfikacji efektów	Bez zastrzeżeń. 10 pytań testowych (4 możliwości wyboru odpowiedzi), 3 kazusy, 1 opisowe. Każde osobno ocenione, podano liczbę uzyskanych punktów
e. zasadność oceny	Bez zastrzeżeń.

Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia, forma zajęć: wykład, ćwiczenia, konwersatorium, laboratorium, lektorat języka obcego itp.	Prawo podatkowe, wykład
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia	Dr hab. Beata Kucia-Guściora
Rok akademicki	2017/18
Kierunek /specjalność/forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)/ poziom studiów/rok studiów/semestr	Prawo, stacjonarne, jednolite magisterskie, III rok, sem. VI.
a. formy prac etapowych	Egzamin
b. zgodności tematyki prac z sylabusem przedmiotu/modułu kształcenia	W pełni
d. poprawności doboru metod weryfikacji efektów	Metoda weryfikacji właściwa. 19 pytań testowych (3 możliwości odpowiedzi na każde pytanie), 3 kazusy. Każde osobno ocenione, podano liczbę uzyskanych punktów
e. zasadność oceny	prawidłowa

Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia, forma zajęć: wykład, ćwiczenia, konwersatorium, laboratorium, lektorat języka obcego itp.	Prawo konstytucyjne, wykład
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia	Dr Ilona Grądzka
Rok akademicki	2018/2019
Kierunek /specjalność/forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)/ poziom studiów/rok studiów/semestr	Prawo, niestacjonarne, jednolite magisterskie, II rok, sem. III.
a. formy prac etapowych	Egzamin
b. zgodności tematyki prac z sylabusem przedmiotu/modułu kształcenia	W pełni
d. poprawności doboru metod weryfikacji efektów	Metoda weryfikacji właściwa. 28 pytań testowych (3 możliwości odpowiedzi na każde pytanie). Każde osobno ocenione, podano liczbę uzyskanych punktów
e. zasadność oceny	Prawidłowa

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych

Imię i nazwisko absolwenta (numer albumu)	Anna Baranowska, nr albumu 127907
Poziom kształcenia (studia pierwszego/ drugiego stopnia/ jednolite magisterskie Forma	Studia jednolite magisterskie (stacjonarne)

(stacjonarne/niestacjonarne)	
Kierunek / specjalność	Prawo
Tytuł pracy dyplomowej	Roszczenia z tytułu wrongful life i wrongful birth
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna pracy dyplomowej oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez opiekuna	Dr hab. Jacek Widło, prof. KUL (brak oceny)
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez recenzenta	dr Agnieszka Kawalko ocena: 5,0
Średnia ze studiów	4,039
Ocena z egzaminu dyplomowego	5,0
Ocena końcowa na dyplomie	4,5
Pytania zadane na egzaminie dyplomowym	1. Negocjacje 2. Różnica między wrongful live i wrongful birth 3. Dochodzenie roszczeń z tytułu wrongful live
Typ (charakter pracy) i krótki opis zawartości	Praca porusza bardzo aktualny temat potencjalnych roszczeń odszkodowawczych podnoszonych przez osoby chore, twierdzące, że nie powinny się narodzić, lub przez rodziców, którym uniemożliwiono podjęcie decyzji o legalnym zabiegu przerwania ciąży. Praca kompetentna dotyczy kształtowania się tych pojęć w innych systemach prawnych a nie tylko w Polsce.
Ocena spełniania przez pracę dyplomową wymagań właściwych dla ocenianego kierunku, poziomu kształcenia i profilu ogólnoakademickiego, z uwzględnieniem:	
a. zgodności tematu pracy dyplomowej z efektami kształcenia dla ocenianego kierunku studiów oraz jego zakresem	TAK. Temat zgodny z efektami kształcenia
b. zgodności treści i struktury pracy z tematem	TAK. Treść i struktura zgodna z tematem
c. poprawności stosowanych metod, poprawności terminologicznej oraz językowo-stylistycznej	TAK. Metody zastosowano poprawnie. Język i styl wypowiedzi poprawny
d. doboru piśmiennictwa wykorzystanego w pracy	TAK. Dobór literatury i źródeł poprawny. Wykorzystano w znacznym stopniu bogate orzecznictwo
Czy praca spełnia wymagania właściwe dla prac inżynierskich, w przypadku studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera	NIE DOTYCZY
Zasadność ocen pracy dyplomowej, wystawionych przez opiekuna oraz recenzenta	Ocena wystawiona przez recenzenta prawidłowa

Imię i nazwisko absolwenta (numer albumu)	Katarzyna Gołąb, nr albumu 127952
Poziom kształcenia (studia pierwszego/ drugiego stopnia/ jednolite magisterskie Forma (stacjonarne/niestacjonarne)	Studia jednolite magisterskie (stacjonarne)
Kierunek / specjalność	Prawo
Tytuł pracy dyplomowej	Przestępstwo dzieciobójstwa w polskim kodeksie karnym
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna pracy dyplomowej oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez opiekuna	dr hab. Krzysztof Wiak, prof. KUL ocena: 5,0
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez recenzenta	dr Sławomir Hypś ocena: 5,0
Średnia ze studiów	4,223
Ocena z egzaminu dyplomowego	5,0
Ocena końcowa na dyplomie	5,0
Pytania zadane na egzaminie dyplomowym	1. Pojęcie bezprawności 2. Sprawstwo i jego rodzaje 3. Pojęcie okresu porodu
Typ (charakter pracy) i krótki opis zawartości	Temat pracy zawiera trzy aspekty charakteryzowanego i analizowanego przestępstwa. Ustawowe znamiona przestępstwa dzieciobójstwa (R. I). Kształtowanie się odpowiedzialności karnej za dzieciobójstwo (R.II) Przestępstwo dzieciobójstwa w świetle statystyk sądowych (r. III).
Ocena spełniania przez pracę dyplomową wymagań właściwych dla ocenianego kierunku, poziomu kształcenia i profilu ogólnoakademickiego, z uwzględnieniem:	
a. zgodności tematu pracy dyplomowej z efektami kształcenia dla ocenianego kierunku studiów oraz jego zakresem	TAK. Temat zgodny z efektami kształcenia.
b. zgodności treści i struktury pracy z tematem	TAK. Struktura pracy generalnie poprawna, aczkolwiek zagadnienia rozdziału II powinny otwierać pracę
c. poprawności stosowanych metod, poprawności terminologicznej oraz językowo-stylistycznej	TAK Metody poprawne. Język nie budzi zastrzeżeń.
d. doboru piśmiennictwa wykorzystanego w pracy	TAK Dobór piśmiennictwa poprawny. Literatura obszerna.
Czy praca spełnia wymagania właściwe dla prac inżynierskich, w	NIE DOTYCZY

przypadku studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera	
Zasadność ocen pracy dyplomowej, wystawionych przez opiekuna oraz recenzenta	Oceny zasadne

Imię i nazwisko absolwenta (numer albumu)	Milena Bednarek, nr albumu 130565
Poziom kształcenia (studia pierwszego/ drugiego stopnia/ jednolite magisterskie Forma (stacjonarne/niestacjonarne)	studia jednolite magisterskie (stacjonarne)
Kierunek / specjalność	Prawo
Tytuł pracy dyplomowej	Podstawowe obowiązki przedsiębiorcy w świetle ustawy o swobodzie działalności gospodarczej
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna pracy dyplomowej oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez opiekuna	dr hab. Paweł Fajgielski, prof. KUL ocena: 5,0
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez recenzenta	dr Krzysztof Dobieżyński ocena: 5,0
Średnia ze studiów	3,306
Ocena z egzaminu dyplomowego	4,666
Ocena końcowa na dyplomie	4,0
Pytania zadane na egzaminie dyplomowym	1. Administracja publiczna, prawo administracyjne 2. Organ a urząd administracji publicznej. Pojęcie i rodzaje 3. Zarobkowy charakter działalności gospodarczej
Typ (charakter pracy) i krótki opis zawartości	Praca zawiera charakterystykę pojęcia przedsiębiorcy i działalności gospodarczej (R. I) i na tym tle, autorka dokonuje ustaleń podstawowych obowiązków. Podział obowiązków to; obowiązki rejestracyjne i pozostałe (jak np. obowiązek przechowywania dokumentów).
Ocena spełniania przez pracę dyplomową wymagań właściwych dla ocenianego kierunku, poziomu kształcenia i profilu ogólnoakademickiego, z uwzględnieniem:	
a. zgodności tematu pracy dyplomowej z efektami kształcenia dla ocenianego kierunku studiów oraz jego zakresem	TAK. Temat zgodny z efektami kształcenia.
b. zgodności treści i struktury pracy z tematem	TAK Struktura pracy oryginalna.
c. poprawności stosowanych metod, poprawności	TAK Metody poprawne

terminologicznej oraz językowo-stylistycznej	
d. doboru piśmiennictwa wykorzystanego w pracy	TAK Bardzo obszerna literatura, ponad 130 pozycji
Czy praca spełnia wymagania właściwe dla prac inżynierskich, w przypadku studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera	NIE DOTYCZY
Zasadność ocen pracy dyplomowej, wystawionych przez opiekuna oraz recenzenta	Oceny poprawne

Imię i nazwisko absolwenta (numer albumu)	Paweł Bednara, nr albumu 130564
Poziom kształcenia (studia pierwszego/ drugiego stopnia/ jednolite magisterskie Forma (stacjonarne/niestacjonarne)	Studia jednolite magisterskie (stacjonarne)
Kierunek / specjalność	Prawo
Tytuł pracy dyplomowej	Friedricha Augusta von Hayeka koncepcja państwa i prawa
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna pracy dyplomowej oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez opiekuna	Dr hab. Jadwiga Potrzeszcz ocena: 5,0
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez recenzenta	Dr Tomasz Barszcz ocena: 5,0
Średnia ze studiów	3,575
Ocena z egzaminu dyplomowego	5,0
Ocena końcowa na dyplomie	4,0
Pytania zadane na egzaminie dyplomowym	1. Umowa społeczna w poglądach Thomasa Hobbesa. 2. Czysta teoria prawa Hansa Kelsena. 3. Charakterystyka porządków społecznych w ujęciu Hayeka.
Typ (charakter pracy) i krótki opis zawartości	Praca z zakresu doktryn polityczno-prawnych, omawia interesujące zagadnienie kształtowania się prawa według teorii ładu społecznego spontanicznego. Całość jest uzupełniona charakterystyką sylwetki Augusta von Hayeka (R. I) jako myśliciela i jego ustaleń z zakresu koncepcji państwa.
Ocena spełniania przez pracę dyplomową wymagań właściwych dla ocenianego kierunku, poziomu kształcenia i profilu ogólnoakademickiego, z uwzględnieniem:	
a. zgodności tematu pracy dyplomowej z efektami kształcenia dla ocenianego kierunku studiów oraz jego zakresem	TAK
b. zgodności treści i struktury pracy z tematem	TAK Struktura poprawna. Główny wątek rozważań skromny (13 stron)
c. poprawności stosowanych metod, poprawności terminologicznej oraz językowo-stylistycznej	TAK Metody poprawne. Praca poprawna pod względem językowym i technicznym
d. doboru piśmiennictwa wykorzystanego w pracy	TAK. Piśmiennictwo dobrane poprawnie
Czy praca spełnia wymagania właściwe	NIE DOTYCZY

dla prac inżynierskich, w przypadku studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera	
Zasadność ocen pracy dyplomowej, wystawionych przez opiekuna oraz recenzenta	Oceny zawyżone

Imię i nazwisko absolwenta (numer albumu)	Martyna Ciuja 130979
Poziom kształcenia (studia pierwszego/ drugiego stopnia/ jednolite magisterskie Forma (stacjonarne/niestacjonarne)	Jednolite magisterskie (niestacjonarne)
Kierunek / specjalność	prawo
Tytuł pracy dyplomowej	Postępowanie procesowe w sprawach o separację
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna pracy dyplomowej oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez opiekuna	dr Edyta Gapska ocena: 4,5
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez recenzenta	dr hab. Joanna Misztal-Konecka, prof.KUL ocena: 4,5
Średnia ze studiów	4,134
Ocena z egzaminu dyplomowego	5,0 (bardzo dobry)
Ocena końcowa na dyplomie	4,5 (dobry plus)
Pytania zadane na egzaminie dyplomowym	1. Sprawa cywilna 2. Apelacja 3. Przesłanki materialnoprawne separacji
Typ (charakter pracy) i krótki opis zawartości	Praca dogmatyczno-prawna oparta o literaturę przedmiotu, analizę aktów normatywnych i orzecznictwo. Po przedstawieniu zagadnień wstępnych (R. I), w kolejnych rozdziałach Autorka w zasadzie poprawnie merytorycznie opisała dość obszernie istotę problematyki określonej w tytule. Należy docenić samodzielność Dyplomatki w formułowaniu ocen i wniosków.
Ocena spełniania przez pracę dyplomową wymagań właściwych dla ocenianego kierunku, poziomu kształcenia i profilu ogólnoakademickiego, z uwzględnieniem:	
a. zgodności tematu pracy dyplomowej z efektami kształcenia dla ocenianego kierunku studiów oraz jego zakresem	TAK
b. zgodności treści i struktury pracy z tematem	TAK
c. poprawności stosowanych metod, poprawności terminologicznej oraz językowo-stylistycznej	TAK, choć zdarzają się błędy w odsyłaczach: numery art. przytaczanych aktów normatywnych w części odsyłaczy są w nich, a nie w tekście (np. s. 22), najpierw wymieniane jest nazwisko autora opracowania, a nie skrót imienia. Stosowane metody i język – poprawne.
d. doboru piśmiennictwa wykorzystanego w pracy	TAK
Czy praca spełnia wymagania właściwe dla	NIE DOTYCZY

prac inżynierskich, w przypadku studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera	
Zasadność ocen pracy dyplomowej, wystawionych przez opiekuna oraz recenzenta	Bez zastrzeżeń.

Imię i nazwisko absolwenta (numer albumu)	Natalia Czerwzińska 127715
Poziom kształcenia (studia pierwszego/ drugiego stopnia/ jednolite magisterskie Forma (stacjonarne/niestacjonarne)	Jednolite magisterskie (niestacjonarne)
Kierunek / specjalność	prawo
Tytuł pracy dyplomowej	Ochrona prawna matek samotnie wychowujących dzieci
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna pracy dyplomowej oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez opiekuna	ks. dr Zdzisław Jancewicz ocena: 5,0
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez recenzenta	Dr hab. Piotr Telusiewicz ocena: 5,0
Średnia ze studiów	3,679
Ocena z egzaminu dyplomowego	5,0 (bardzo dobry)
Ocena końcowa na dyplomie	4,0 (dobry)
Pytania zadane na egzaminie dyplomowym	1. Kuratela i jej rodzaje 2. System pieczy zastępczej w świetle ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 3. Ochrona samotnej matki w zakresie zdrowia
Typ (charakter pracy) i krótki opis zawartości	Praca dogmatyczno-prawna o wąsko zakreślonym temacie, który wystarczająco wyczerpująco omówiono w oparciu o źródła prawa, orzecznictwo, literaturę przedmiotu i źródła elektroniczne. Po przedstawieniu zagadnień wstępnych, w kolejnych rozdziałach Autorka poprawnie merytorycznie opisała obszernie istotę problematyki określonej w tytule. Sformułowała własne oceny i wnioski.
Ocena spełniania przez pracę dyplomową wymagań właściwych dla ocenianego kierunku, poziomu kształcenia i profilu ogólnoakademickiego, z uwzględnieniem:	
a. zgodności tematu pracy dyplomowej z efektami kształcenia dla ocenianego kierunku studiów oraz jego zakresem	TAK
b. zgodności treści i struktury pracy z tematem	TAK
c. poprawności stosowanych metod, poprawności terminologicznej oraz językowo-stylistycznej	TAK , lecz dostrzeżono wady: 1) Bibliografię umieszczono na początku pracy zamiast po Zakończeniu, 2) W odsyłaczach: dość często nr. Art. przytaczanych aktów prawnych są w nich, a nie w tekście (np. s. 20, 21, 29), nie zawsze stosowane jest „op.cit.”, „ibid”, „loc. cit.” lub ich polskie odpowiedniki (np. s. 25 – ods. nr 47-50, s. 26 – ods.

	53-54, s. 27 – ods. 55-56, s. 31-33 – ods. 66-74 i inn. 3) Nieliczne błędy gramatyczne (np. s. 39 – 2 akapit. Język poprawny.
d. doboru piśmiennictwa wykorzystanego w pracy	TAK
Czy praca spełnia wymagania właściwe dla prac inżynierskich, w przypadku studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera	NIE DOTYCZY
Zasadność ocen pracy dyplomowej, wystawionych przez opiekuna oraz recenzenta	Z uwagi na błędy strony formalnej właściwszą oceną była by dobra plus (4,5)

Imię i nazwisko absolwenta (numer albumu)	Patryk Jędrzejewski 130516
Poziom kształcenia (studia pierwszego/ drugiego stopnia/ jednolite magisterskie Forma (stacjonarne/niestacjonarne)	Jednolite magisterskie (niestacjonarne)
Kierunek / specjalność	prawo
Tytuł pracy dyplomowej	Pozycja społeczna i prawna gladiatorów w prawie rzymskim
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna pracy dyplomowej oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez opiekuna	dr hab. Maciej Jońca, prof. KUL ocena: 5,0
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez recenzenta	dr Zuzanna Gądzik ocena: 5,0
Średnia ze studiów	3,682
Ocena z egzaminu dyplomowego	5,0 (bardzo dobry)
Ocena końcowa na dyplomie	4,0 (dobry)
Pytania zadane na egzaminie dyplomowym	1. Pozycja prawna gladiatora 2. Organizatorzy igrzysk 3. Przyczyny zakazu igrzysk
Typ (charakter pracy) i krótki opis zawartości	Praca historyczno-prawna. Po przedstawieniu zagadnień wstępnych w kolejnych rozdziałach Autor poprawnie merytorycznie opisał dość obszernie istotę problematyki określonej w tytule. Poprawnie sformułowany cel pracy oraz własne oceny i wnioski.
Ocena spełniania przez pracę dyplomową wymagań właściwych dla ocenianego kierunku, poziomu kształcenia i profilu ogólnoakademickiego, z uwzględnieniem:	
a. zgodności tematu pracy dyplomowej z efektami kształcenia dla ocenianego kierunku studiów oraz jego zakresem	TAK
b. zgodności treści i struktury pracy z tematem	TAK
c. poprawności stosowanych metod, poprawności terminologicznej oraz językowo-stylistycznej	TAK , choć dostrzeżono drobne wady: W odsyłaczach najpierw wymieniane jest nazwisko autora opracowania, a potem jego imię, a ponadto, niepotrzebnie nazwisko podano „wytluszczoną”

	czcionką. W zamieszczonych ilustracjach nie podano ich źródeł. Język poprawny.
d. doboru piśmiennictwa wykorzystanego w pracy	TAK (wystarczający wybór literatury i źródeł elektronicznych).
Czy praca spełnia wymagania właściwe dla prac inżynierskich, w przypadku studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera	NIE DOTYCZY
Zasadność ocen pracy dyplomowej, wystawionych przez opiekuna oraz recenzenta	Bez zastrzeżeń.

Imię i nazwisko absolwenta (numer albumu)	Paulina Nawrot 123277
Poziom kształcenia (studia pierwszego/ drugiego stopnia/ jednolite magisterskie Forma (stacjonarne/niestacjonarne)	Jednolite magisterskie (niestacjonarne)
Kierunek / specjalność	prawo
Tytuł pracy dyplomowej	Zastosowanie prawa karnego na gruncie prawa pracy
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna pracy dyplomowej oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez opiekuna	dr Paweł Nowik ocena: 4,0
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez recenzenta	ks. dr Piotr Stanisław, prof. KUL ocena: 4,0
Średnia ze studiów	3,247
Ocena z egzaminu dyplomowego	4,0 (dobry)
Ocena końcowa na dyplomie	3,5 (dostateczny plus)
Pytania zadane na egzaminie dyplomowym	1. Urlopy pracownicze 2. Odpowiedzialność karna pracodawcy na gruncie prawa pracy 3. Strony i cechy stosunku pracy
Typ (charakter pracy) i krótki opis zawartości	Praca dogmatyczno-prawna oparta o literaturę przedmiotu (opracowania i czasopiśmiennictwo), analizę aktów normatywnych, orzecznictwo i źródła elektroniczne. Po przedstawieniu zagadnień wstępnych dotyczących problematyki, w kolejnych rozdziałach Autorka w zasadzie poprawnie merytorycznie opisała istotę problematyki określonej w tytule.
Ocena spełniania przez pracę dyplomową wymagań właściwych dla ocenianego kierunku, poziomu kształcenia i profilu ogólnoakademickiego, z uwzględnieniem:	
a. zgodności tematu pracy dyplomowej z efektami kształcenia dla ocenianego kierunku studiów oraz jego zakresem	TAK
b. zgodności treści i struktury pracy z tematem	TAK
c. poprawności stosowanych metod, poprawności terminologicznej oraz językowo-stylistycznej	TAK, lecz z zastrzeżeniami: 1) Bibliografię umieszczono na początku pracy zamiast po Zakończeniu, brak numeracji wykorzystanych

	pozycji. 2) Odsyłacze w zasadzie prawidłowo skonstruowane, choć zdarza się, że nr. Art. przytaczanych aktów prawnych są w nich, a nie w tekście (np. s.45, 57), nie zawsze stosowane jest „op.cit.”, „ibid”, „loc. cit.” lub ich polskie odpowiedniki (np. s. 45). Język poprawny.
d. doboru piśmiennictwa wykorzystanego w pracy	TAK
Czy praca spełnia wymagania właściwe dla prac inżynierskich, w przypadku studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera	NIE DOTYCZY
Zasadność ocen pracy dyplomowej, wystawionych przez opiekuna oraz recenzenta	Bez zastrzeżeń.

Imię i nazwisko absolwenta (numer albumu)	Jolanta Wicha 130769
Poziom kształcenia (studia pierwszego/ drugiego stopnia/ jednolite magisterskie Forma (stacjonarne/niestacjonarne)	Jednolite magisterskie (niestacjonarne)
Kierunek / specjalność	prawo
Tytuł pracy dyplomowej	Prawo do ochrony danych osobowych a dostęp do informacji publicznej
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna pracy dyplomowej oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez opiekuna	dr hab. Paweł Fajgielski, prof. KUL ocena: 5,0
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta oraz ocena pracy dyplomowej wystawiona przez recenzenta	dr Krzysztof Dobieżyński ocena: 5,0
Średnia ze studiów	3,934
Ocena z egzaminu dyplomowego	5,0 (bardzo dobry)
Ocena końcowa na dyplomie	4,5 (dobry plus)
Pytania zadane na egzaminie dyplomowym	1. Administracja publiczna i prawo administracyjne 2. Formy i tryby udostępniania informacji publicznej 3. Ochrona danych osobowych na gruncie Konstytucji RP
Typ (charakter pracy) i krótki opis zawartości	Praca dogmatyczno-prawna. Po przedstawieniu zagadnień wstępnych, w kolejnych rozdziałach Autorka poprawnie merytorycznie i wystarczająco obszernie opisała istotę problematyki określonej w tytule. Sformułowała samodzielne oceny i wnioski.
Ocena spełniania przez pracę dyplomową wymagań właściwych dla ocenianego kierunku, poziomu kształcenia i profilu ogólnoakademickiego, z uwzględnieniem:	
a. zgodności tematu pracy dyplomowej z efektami kształcenia dla ocenianego kierunku studiów oraz jego zakresem	TAK
b. zgodności treści i struktury pracy z tematem	TAK
c. poprawności stosowanych metod,	TAK

poprawności terminologicznej oraz językowo-stylistycznej	
d. doboru piśmiennictwa wykorzystanego w pracy	TAK (źródła prawa, orzecznictwo, obszerna literatura i źródła elektroniczne).
Czy praca spełnia wymagania właściwe dla prac inżynierskich, w przypadku studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera	NIE DOTYCZY
Zasadność ocen pracy dyplomowej, wystawionych przez opiekuna oraz recenzenta	Bez zastrzeżeń.

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa

Brak zastrzeżeń.

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena

Nazwa zajęć/ grupy zajęć, forma zajęć (wykład, ćwiczenia, konwersatorium, laboratorium, lektorat języka obcego itp.)	Archeologia prawa/konwersatorium
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia	Dr hab. Marzena Dyjakowska Prof. KUL
Specjalność/forma (stacjonarne/niestacjonarne) rok/semestr/grupa	Studia stacjonarne, rok III-IV
Data, godzina, sala odbywania się zajęć	16.042019, godzina 10,50-11,40, sala 608
Kierunek /specjalność	Prawo
Liczba studentów zapisanych na zajęcia/obecnych na zajęciach	32/26
Temat hospitowanych zajęć	Narzędzia wykonywania kar na honorze
Ocena:	
a. formy realizacji zajęć i kontaktu nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia z grupą	Forma konwersatoryjna. Kontakt dobry.
b. zgodności tematyki zajęć z sylabusem przedmiotu/modułu zajęć	Tematyka zajęć zgodna z sylabusem przedmiotu
c. przygotowania nauczyciela akademickiego do zajęć	Dobre
d. poprawności doboru metod dydaktycznych	Tradycyjne metody konwersatoryjne, aktywizujące studentów. Dobrze dobrane.
e. poprawności doboru materiałów dydaktycznych	Materiały dydaktyczne poprawnie dobrane.
f. wykorzystywanej infrastruktury dydaktycznej, technologii informacyjnej, dostępu do aparatury itp.	Bez wykorzystania dostępnej aparatury.

Nazwa zajęć/ grupy zajęć, forma zajęć	Zobowiązania – część szczegółowa/ćwiczenia
---------------------------------------	--

(wykład, ćwiczenia, konwersatorium, laboratorium, lektorat języka obcego itp.)	
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia	Dr Aneta Biały
Specjalność/forma (stacjonarne/niestacjonarne) rok/semestr/grupa	Studia stacjonarne, rok III – IV, grupa 1
Data, godzina, sala odbywania się zajęć	16 04 2019, godzina 12,30-14,10, sala 613 A
Kierunek /specjalność	Prawo
Liczba studentów zapisanych na zajęcia/obecnych na zajęciach	13/13
Temat hospitowanych zajęć	Umowa dzierżawy
Ocena:	
a. formy realizacji zajęć i kontaktu nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia z grupą	Forma charakterystyczna dla ćwiczeń. W trakcie zajęć przeprowadzano kolokwium.
b. zgodności tematyki zajęć z sylabusem przedmiotu/modułu zajęć	Tematyka zajęć zgodna z sylabusem przedmiotu.
c. przygotowania nauczyciela akademickiego do zajęć	Dobre.
d. poprawności doboru metod dydaktycznych	Metody poprawnie dobrane.
e. poprawności doboru materiałów dydaktycznych	Materiały dydaktyczne poprawnie dobrane.
f. wykorzystywanej infrastruktury dydaktycznej, technologii informacyjnej, dostępu do aparatury itp.	Bez wykorzystania dostępnej aparatury.

Nazwa zajęć/ grupy zajęć, forma zajęć (wykład, ćwiczenia, konwersatorium, laboratorium, lektorat języka obcego itp.)	Wykład
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia	Dr Damian Szeleszczuk
Specjalność/forma (stacjonarne/niestacjonarne) rok/semestr/grupa	Stacjonarne, III rok, sem. VI, cały rok.
Data, godzina, sala odbywania się zajęć	16.04.2019, godz. 13.20-15.00, s. C-608
Kierunek /specjalność	Prawo
Liczba studentów zapisanych na zajęcia/obecnych na zajęciach	28/12
Temat hospitowanych zajęć	Zbieg czynów zabronionych
Ocena: bardzo dobra.	
a. formy realizacji zajęć i kontaktu nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia z grupą	Wykład konwersatoryjny. Zdecydowanie dobra umiejętność przekazu treści. Kontakt z grupą bardzo dobry: widoczne zainteresowanie studentów omawianą problematyką, na zadawane przez nich pytania w trakcie wykładu prowadzący wyczerpująco odpowiada.
b. zgodności tematyki zajęć z sylabusem przedmiotu/modułu zajęć	W pełni
c. przygotowania nauczyciela akademickiego do zajęć	Bez zastrzeżeń
d. poprawności doboru metod dydaktycznych	Jasność przekazu, umiejętne pobudzanie aktywności studentów.
e. poprawności doboru materiałów dydaktycznych	Prowadzący wykorzystuje źródła prawa i casusy adekwatnie ilustrujące treść wykładu. Każdy student ma Kodeks Wykroczeń.

f. wykorzystywanej infrastruktury dydaktycznej, technologii informacyjnej, dostępu do aparatury itp.	W pełni. Prezentacja treści źródeł prawa i casusów w formie elektronicznej w odpowiednio do tego wyposażonej sali dydaktycznej.
--	---

Nazwa zajęć/ grupy zajęć, forma zajęć (wykład, ćwiczenia, konwersatorium, laboratorium, lektorat języka obcego itp.)	Ćwiczenia
Tytuł naukowy/stopień naukowy, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia	Dr Joanna Dzierżanowska
Specjalność/forma (stacjonarne/niestacjonarne) rok/semestr/grupa	stacjonarne, , grupa I.
Data, godzina, sala odbywania się zajęć	16.04.2019 r., 13.20-15.00, s. C-601
Kierunek /specjalność	Prawo
Liczba studentów zapisanych na zajęcia/obecnych na zajęciach	14/14
Temat hospitowanych zajęć	Kolokwium cząstkowe
Ocena: Bardzo dobra	
a. formy realizacji zajęć i kontaktu nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia z grupą	Bez zastrzeżeń
b. zgodności tematyki zajęć z sylabusem przedmiotu/modułu zajęć	Treść pytań w pełni zgodna z sylabusem, pozwalająca na sprawdzenie zakładanych efektów kształcenia.
c. przygotowania nauczyciela akademickiego do zajęć	Bez zastrzeżeń.
d. poprawności doboru metod dydaktycznych	Stosowna do sposobu przeprowadzania kolokwium.
e. poprawności doboru materiałów dydaktycznych	Bez zastrzeżeń.
f. wykorzystywanej infrastruktury dydaktycznej, technologii informacyjnej, dostępu do aparatury itp.	Sala dydaktyczna odpowiednio przystosowana.